

Deel 4 van de Handleiding bij

Rolf Erik Fiskvisk, Ingrid Lunden, Bodhild Winterbottom, Kjell Erik Aas en Magnus Åldstedt

Venner i Sollia

Eddy Waumans

INLEIDING

Deze cursus Noors voor beginners is een handleiding bij Venner i Solli van Rolf Erik Fiskvik, Ingrid Lunden, Bodhild Winterbottom, Kjell Erik Aas en Magnus Åldstedt, uit 1985, een al wat oudere cursus dus die echter nog goede diensten kan bewijzen.

Deze cursus kan in pdf-formaat gedownload worden van

http://www.minett.no/index.php?option=com_docman&task=doc_details&gid=97&tmpl=component&Itemid=2

of van:

http://www.minett.no/index.php?option=com_docman&task=cat_view&gid=6&Itemid=2

Vooraan in deze cursus wordt vermeld dat kopiëren toegestaan is onder de volgende voorwaarden:

- de namen van de auteurs moeten vermeld worden
- kopieën van het werk mogen niet verkocht worden.

Deze twee voorwaarden gelden ook voor deze handleiding.

Voor alle op- en aanmerkingen en vragen: info@littomnor.be

Eddy Waumans

FAMILIEN LARSEN (61)

Woordenschat en uitspraak

en mormor	[murmu(:)r]	een grootmoeder (langs moederskant)
en morfar		een grootvader (langs moederskant)
en farmor	[murfa(:)r]	een grootmoeder (langs vaderskant)
en farfar		een grootvader (langs vaderskant)
en tante		een tante

Opmerkingen

* "Farmor" e.d. moet dus geïnterpreteerd worden als "fars mor": de moeder van vader e.d. "Bestefar" en "bestemor" betekenen= "grootvader" en "grootmoeder" zonder verdere specificatie. Grootouders= "besteforeldre"

* "een kleinkind" = "et barnebarn;"; "een schoonmoeder" = "en svigermor"; "een schoonvader" = "en svigerfar"; "een oom" = "en onkel" [u]

Grammatica

De samenstellingen met "far", "mor" of "datter" als tweede lid, hebben, net zoals die woorden een onregelmatig meervoud.

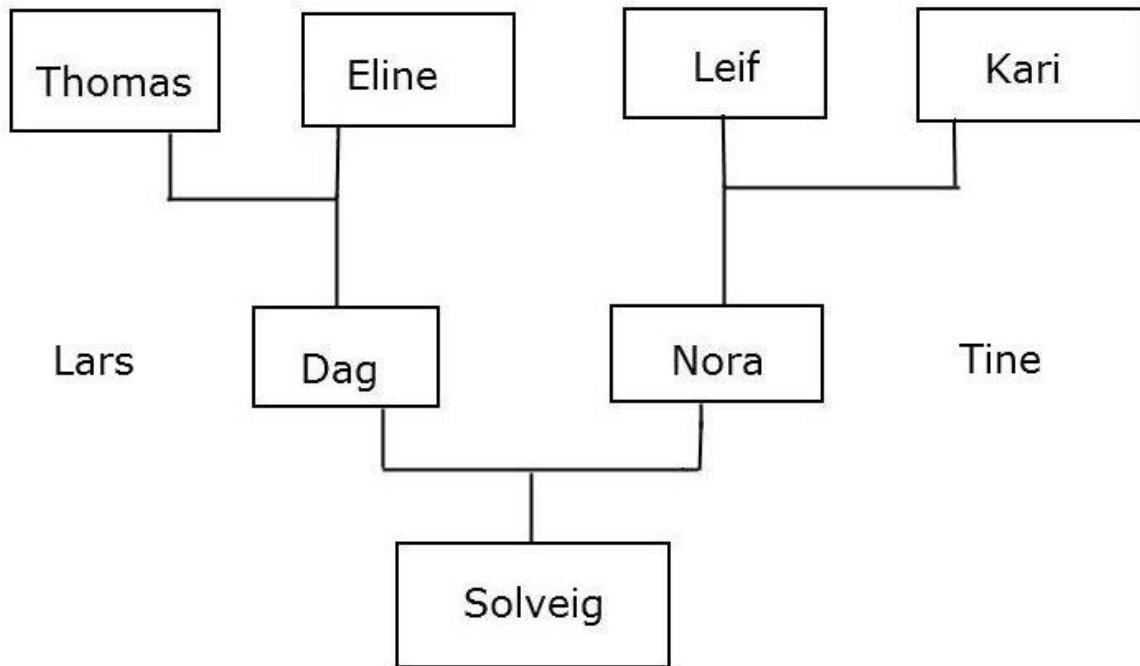
Mormodre er ofte kloke mennesker.

Grootmoeders zijn vaak verstandige mensen.

Oefeningen

Oefening 131

Vul de ontbrekende woorden in:

1. Dag er Elines _____.
2. Eline er Solveigs _____
3. Solveig er Elines _____
4. Nora er Dags _____
5. Kari er Dags _____
6. Lars er Dags bror. Lars er Elines _____
7. Tine er Noras søster. Nora og Tine er _____
8. Tine er Solveigs _____
9. Solveig er Leifs _____
10. Leif er Solveigs _____

Oefening 132

Zet in het bepaald en het onbepaald meervoud

1.

(mor)

2.

(bestemor + bestefar)

3.

(bror)

4.

(onkel)

5.

(barnebarn)

KLASSEROMMET (62)

Woordenschat en uitspraak

et klasserom	[klas rum]	een klaslokaal
en lærer		een leraar/lerares
å komme inn		binnenkomen
borte	[burt]	weg
en elev	[e'le:v]	een leerling
å gå bort til		zich bewegen naar/gaan naar
å se ut		naar buiten kijken
Torill	[turil]	<i>meisjesnaam</i>
ingen		niemand
en skolegård	[sku:l go:r]	een schoolplein
en vei		een weg
på vei tilbake		op weg terug
en tavle		een schoolbord
en lyd		een geluid
ingenting		niets
plutselig	[plūts li]	plotseling, opeens
å falle		vallen
å slutte med	[slūt me(:)]	ophouden met
tull(et)	[tūl]	flauwekul
nå		nu
en time		<i>(hier:)</i> een les
sint		boos
noe	[nu:]	iets
noe slikt		iets dergelijks
en gang til		nog een keer
å sende (II)	[sen]	zenden
en melding		<i>(hier:)</i> een bericht voor de ouders

Opmerking

"en time" kan naast "een les" ook "een uur" betekenen.

Grammatica

1. Werkwoorden

- het werkwoord "å falle" is onregelmatig: å falle falt falt:

Han falt i vannet.

Hij viel in het water.

- het werkwoord "å sende" is regelmatig: å sende sendte sendt

Hun har sendt meg en gave.

Ze heeft me een cadeau gestuurd.

2. - Voor beroepen kan de vrouwelijke vorm soms door middel van het suffix –inne gevormd worden; voor "lærer" is dit echter nog maar zelden het geval en wordt die vorm voor beide geslachten gebruikt. In het Nederlands is dat (nog) niet zo gebruikelijk:

Hun er lærer.

Ze is læreres.

3. In les 36 is er al gewezen op de bijwoordparen

ut/ute

hjem/hjemme

hit /her

waar het eerste bijwoord van ieder paar een beweging uitdrukt en het tweede een plaats of een toestand.

In deze les staan er nog twee bijwoordparen die hetzelfde patroon volgen:

inn : (naar) binnen **inne** in/binnen

bort weg, heen **borte** weg, ginds, ginder

Tot dezelfde groep behoren verder nog:

opp naar boven **oppe** boven

ned naar beneden **nede** beneden (*zie les 69*)

In les 24 hebben we al "der" ontmoet:

dit daarheen **der** daar

Kom inn!

Hvor er Anne? Hun er inne.

Kom binnen!

Waar is Anna? Ze is binnen.

Kom deg bort!

Han står borte ved døren.

Maak dat je wegkomt!

Hij staat ginder bij de deur.

Katten kom seg opp på taket.

Katten satt oppe på taket.

De kat sprong op het dak.

De kat zat op het dak.

Kom deg ned!

Facebook var nede.

Kom naar beneden!

Facebook lag plat.

Ikke se dit!

Der traff jeg dem.

Niet kijken!

Daar ontmoette ik ze.

opgelet!!!

Verwar "inni" niet met "inn i"!!

Læreren kommer inn i klasserommet

De leraar kwam het klaslokaal binnen.

Hun sitter inni klasserommet.

Ze zit in het klaslokaal.

"inni" is een samentrekking van "inne + i" en duidt dus een plaats aan!
Hetzelfde geldt ook voor "uti", "nedi" en "oppi":

Hunden lå uti i vannet.

De hond lag buiten in het water.

4. Zelfstandige naamwoorden op –er die naar een persoon verwijzen krijgen –e in het onbepaald meervoud en –ne in het bepaald meervoud:

<i>en lærer</i>	<i>een leraar</i>
<i>lærere</i>	<i>leraars</i>
<i>lærerne</i>	<i>de leraars</i>

5. de gebiedende wijs wordt gevormd door de –e van de infinitief weg te laten:

Slutt nå med dette tullet!

Hou nu eens op met die flauwekul!

Wanneer de infinitief op –mme eindigt valt ook de tweede –m weg:

Kom her!

Kom hier!

Eindigt de infinitief niet op een –e dan is de imperatief gelijk aan de infinitief:

Gå!

Vertrek!

6. De tegenwoordige tijd van "å spørre" is "spør":

"Hva var det?" spør hun.

"Wat is dat?" vraagt ze.

7. De onvoltooid verleden tijd wordt soms gebruikt voor dingen die nog maar net gebeurd zijn:

"Hva var det?" spør hun.

"Wat is dat?" vraagt ze.

- i skolegården ↔ op de speelplaats

Oefeningen

Oefening 133

Geef voor iedere tekening het corresponderende Noorse woord:

1.

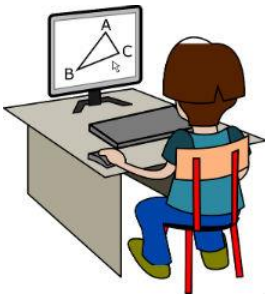
(werkwoord)

2.

(zelfstandig naamwoord)

3.

(zelfstandig naamwoord – persoon)

4.

(zelfstandig naamwoord)

5.

(werkwoord)

6.

(adjectief)

7.

(zelfstandig naamwoord – personen)

Oefening 134

Kies het juiste bijwoord

- a. Hun går (inn/inne) på en kafe.
- b. Hun sitter (inn/inne) på kafeen.
- c. Er John (inn/inne)? Ja, han har kommet (inn/inne)
- d. Er Sara (inn/inne)? Nei, hun er (ut/ute). Når kommer hun (hjem/hjemme)? Jeg vet ikke, men hun er (hjem/hjemme) i kveld.
- e. Han står (ut/ute) i hagen.
- f. Hun er ikke (her/hit). Nå går jeg (hjem/hjemme).
- g. Barna mine er (hjem/hjemme).
- h. Vi vil gå (ut/ute) og leke (ut/ute).

- i. Klasserommet er (opp/oppe).
- j. Han falt (ned/nede) i snøen.

Oefening 135

Vertaal

- a. We hoorden een geluid.
- b. De auto's zijn weg.
- c. Niemand weet het.
- d. Plots begon hij te praten.
- e. Ze viel over een tak.
- f. Hij at niks maar dronk water.
- g. Kom hier!
- h. Hij las het boek nog een keer.
- i. Ik wil het nu hebben!
- j. Stuur me een mededeling rond vier uur.
- k. Was je gisteren thuis?
- l. Ze vraagt of [=om] het buiten koud is.
- m. Ze zit op (= "i") de speelplaats.

FORMING (63)

Woordenschat en uitspraak

forming(en)		(<i>bier:</i>) handenarbeid (<i>schoolvak</i>)
garn(et)		garen
en strikkepinne		een breinaald
en nål		een naald
en saks		een schaar
et mál(e)bånd	[-bon]	een meetlint
en symaskin	[-ma i:n]	een naaimachine
stoff(et) / tøy(et)	[o]	stof (<i>uit draden vervaardigd, voor kleding bestemd materiaal</i>), goed, textiel
en hammer		een hamer
en tang		een tang
en sag		een zaag
en høvel		een schaaft
en spiker		een spijker
en skrue	[skrū:]	een schroef
et skrujern	[skrūjærn]	een schroevendraaier
en tommestokk	tom stok]	een duimstok (<i>opvouwbare maatstok</i>)

Grammatica

1. Het onbepaald meervoud van "en tang" is "tenger" (*tangen*), het bepaald meervoud "tengene" (*de tangen*)

Zoals bij vele substantieven op -er valt de "e" voor de "r" in het meervoud in:
"spikrer" (*spijkers*) "spikrene" (*de spijkers*)

"hamrer" (*hamers*) "hamrene" (*hamers*)

Oefening

Oefening 136

Vul de onbepaalde en bepaalde meervoudsvormen aan:

1.

s _____

2.

sk _____

3.

o _____

4.

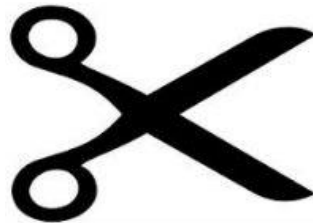
s _____

5.

f _____

6.

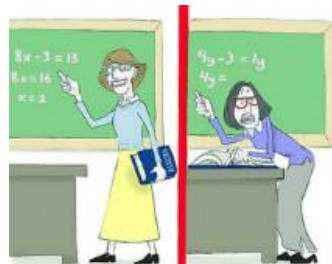
s _____

7.

t _____

8.

l _____

EN GYMNASTIKKTIDE (64)

Woordenschat en uitspraak

gymnastikk	[gymnastik]	gym(nastiek)
å henge		hangen
en ribbevegg		een klimrek
å klatre (I)		klimmen
å balansere (II)		balanseren ("met kleine schommelingen zich in evenwicht houden")
en bom	[bum]	1. een evenwichtsbalk 2. een slagboom
å hoppe (I)		springen
en høyde		een hoogte
å hoppe høyde		hoogspringen
en bukk	[buk]	een bok (dier + turntoestel)
en/ei kråke ^v		een kraai
å rulle (I)	[rül]	rollen
å rulle kråke		een koproel maken
å kaste (I)		gooien, smijten
å hoppe bukk		haasje-over springen

Opmerking

"Gymnastikk" wordt met de "g" van het Engelse woord "good" uitgesproken; dat is tegen de algemene regel die zegt dat in de combinatie "g + y" de "g" als een [j] uitgesproken wordt

Grammatica

1. Het werkwoord "å henge" is onregelmatig wanneer het gebruikt wordt zonder een lijdend voorwerp: å henge hang hengt

Han hang i treet.

Hij hing in de boom.

Het werkwoord "å henge" is regelmatig wanneer het gebruikt wordt met een lijdend voorwerp: å henge hengte hengt

Han hengte opp bildet.
L.V.

Hij hing de foto op

Oefening

Oefening 137

Zet de zinnen in de onvoltooid verleden tijd:

1. Hvor bor de?
2. Vi bestemmer å vente
3. De bruker saksen.
4. Dusjer de?
5. Drikket de vann?
6. Hva heter den nye læreren?
7. Hun hopper ut av bilen.
8. Vi bruker fem skruer.
9. Hvor henger du hatten?
10. Lena kommer fra England.
11. Hun henger opp klær.
12. Hun kaster ballen til deg.
13. Hammeren henger like bak deg.
14. Jeg går på badet.
15. Vi velger deg.

GYMNASTIKKSALEN (65)

Woordenschat en uitspraak

en gymnastikksal	[gi-]	een gymzaal
en sal		een zaal
en benk		een bank (<i>om op te zitten</i>)
en matte		en matte
en kasse		een kast, een plint (<i>langverpig, rethoekig houten gymnastiektoestel, bestemd om op of overheen te springen</i>)
et brett		een (dien)blad
et springbrett		een springplank

Opmerkingen

1. Let op het verschil tussen "benk" (zitplaats) en "bank" (geldzaken).
2. "Matte" is ook gemeenzaam voor "matematikk".
3. Het woord "kasse" heeft een heleboel betekenissen. Naast de hierboven vermelde zijn dat o.a.
 - doos (vb. boeken)
 - krat (vb. bier)
 - kassa (in winkel)
4. "Springe" kan zowel "hollen", "rennen" als "springen" betekenen. Het is een onregelmatig werkwoord: sprang sprunget [u]:

Jenta sprang over skolegården.

Het meisje liep over het schoolplein.

Jenta sprang opp og ropte på ham.

Het meisje sprong recht en riep naar hem.

Oefeningen

Oefening 138

Kies het juiste woorden uit de lijst:

bank benk bodd bort der dit hang hengte hit inni
slikt til tilbake

1. Jeg gikk _____ til huset som vennen min hadde _____ i.
2. Han satt _____ huset sitt.
3. Bilen var på vei _____ til Oslo.
4. Si det en gang _____.
5. Jeg har ikke spist noe _____!

6. Ikke se _____!
7. Kom _____ med sagen!
8. Hun satt på en _____ i parken.
9. Hun _____ i ribbeveggen sammen med noen andre jenter i gymsalen

Oefening 139

Kies de juiste vertaling(en) voor ieder werkwoord:

1. kaste	☐ opbergen	☐ verzamelen	☐ gooien
2. brett	☐ breed	☐ dienblad	☐ helling
3. time	☐ les	☐ tijd	☐ uur
4. bak	☐ bak	☐ achter	☐ terug
5. fjerde	☐ ferry	☐ vierde	☐ mat

I BUTIKKEN (66)

Woordenschat en uitspraak

å kjøpe (II)		kopen
å kjøre (II)		rijden
et varehus		een warenhuis
et sentrum		een centrum
ganske		erg, heel (<i>versterkend woord</i>)
billig		goedkoop
en avdeling		een afdeling
en matavdeling		een rayon voeding
melk(en)		melk
et brød	[brø:]	een brood
smør(et)		boter
pålegg(et)		beleg (<i>op boterham</i>)
en frukt	[frukt]	een stuk fruit, een fruitsoort, een vrucht
frukt		fruit
en grønnsak		een groente
en slutt	[ū]	een einde, een slot
til slutt		ten slotte
peanøtt	[pi:nøt]	een pinda, een apenootje
en helg		een weekend
i helgen		in het weekend
å pleie (+ å)		<i>drukt een gewoonte uit</i>
å kose seg med	[ku:s]	het gezellig maken met
ekstra		extra, buitengewoon
å betale (II)		betalen
en kasse		(<i>hier:</i>) een kassa
i kassen		aan de kassa
en klesavdeling		een afdeling kleding
kjempefin	[çempəfi:n]	geweldig, fantastisch
helt	[he:lt]	<i>versterkend woord</i>
super	[sū:pər]	geweldig, fantastisch
å få		krijgen
vær så snill		alsjeblieft (<i>drukt een verzoek uit</i>)
å mase (II)		zeuren
altfor		te (<i>bijwoord van graad</i>)
dyr		duur
å svare (II)		antwoorden
en pris		een prijs
til halve prisene		aan halve prijs
da		immers
like		even, net zo
en størrelse		een maat (<i>van kledingstuk</i>)
å prøve (III)		proberen

å passe (I)		passen
akkurat		precies
å bestemme seg for å (I)		besluiten om
å ta		nemen
å skifte	[ʃiftə]	verwisselen (<i>hier: van kleren</i>)
begge		beide, allebei
fornøyd		blij en tevreden
både og		zowel als
bra		goed

Opmerkingen

1. "Frukt" betekent zowel "een vrucht" als "fruit".

In het eerste geval is het telbaar: het kan een lidwoord hebben of in het meervoud staan:

Vet du at en tomat er en frukt?

Weet je dat een tomaat een vrucht is?

en tomat [tuma:t]

In het tweede geval is het ontelbaar en wordt het dus niet gecombineerd met een bepaald lidwoord en heeft het geen meervoud:

Har du kjøpt frukt?

Heb je fruit gekocht?

2. Let erop dat de vorm "godt" [got] anders uitgesproken wordt dan de vorm "god" [gu:]

3. "Grønnsak" wordt vooral in het meervoud gebruikt.

Grammatica

1. In deze tekst worden de verledentijdsvormen "passa" en "skifta" gebruikt; "passet" en "skiftet" zijn echter gebruikelijker.

2. Werkwoorden

—"å ta" is onregelmatig: tok tatt

Først tok han buss, og så tok han tog.

Eerst nam hij de bus, en dan nam hij de trein.

et tog [to:g]

Han har tatt bussen.

Hij heeft de bus genomen.

– "å få" is onregelmatig: fikk fått

Hva har du fått?

Wat heb je gekregen?

3. Het woord "like" kan tot verschillende woordsoorten behoren:

a. Werkwoord: "å like" = "houden van"

Jeg liker denne genserer.

Die trui bevalt me.

b. Bijwoord: "even":

Vi kan like godt bli hjemme.

We kunnen evengoed thuisblijven.

4. Het woord "da" kan tot verschillende woordsoorten behoren:

a. bijwoord van tijd ("toen"); gecombineerd met een verleden tijd wijst het op een eenmalige handeling:

Da de hadde betalt i kassen, gikk de til klesavdelingen.

Toen ze betaald hadden, gingen ze naar de kledingafdeling.

b. tussenwerpsel: de exacte betekenis hangt af van de situatie waarin het gebruikt wordt; soms is het gewoon een versterkend woord:

Vær så snill da mor! Si ja da, mor!

Alsjeblieft, mama! Zeg toch ja!

Kom da!

Asjeblieft.

Prøv den da!

Probeer hem maar!

5. Adjectieven:

a. "fornøyd": krijgt geen –t onzijdige vorm

et fornøyd barn

een tevreden (blij) kind

In het meervoud krijgt het een –e:

fornøyde barn

tevreden (blij) kinderen

maar die valt soms weg als het adjectief na een koppelwerkwoord zoals "å være" staat:

Alle var fornøyde.

Iedereen was tevreden

Alle var fornøyd.

Iedereen was tevreden.

b. Het adjectief "bra" wordt niet verbogen:

et bra bus

een goed/mooi huis

du kan finne bra bus til halve prisene av de dyreste

Je kan mooie huizen vinden die maar half zoveel kosten als de duurste.

6. De plaats van "ikke":

a. in een hoofdzin

– met één vervoegd werkwoord: "ikke" komt na dat werkwoord:

Bussen kommer ikke.

De bus komt niet.

– eventueel kan er nog een persoonlijk voornaamwoord tussen dat werkwoord en "ikke" staan:

Jeg ser ham ikke.

Ik zie hem niet.

Han gjorde det ikke.

Hij deed het niet.

Hvorfor kommer han ikke hit selv?

Waarom komt hij niet zelf hierheen?

– ikke staat gewoonlijk (maar niet altijd) voor een imperatief (gebiedende wijs):

Ikke gjør det!

Doe dat niet!

– in een werkwoordsgroep met een vervoegd hulpwerkwoord staat "ikke" tussen dat hulpwerkwoord en de rest van de werkwoordsgroep:

Jens har ikke vært her på tre uker. *Jens is hier (al) drie weken niet geweest.*

Hun kan ikke ha gjort det. *Ze kan het niet gedaan hebben.*

b. in een bijzin komt "ikke" vóór het vervoegde hulpwerkwoord:

Han sier at Jens ikke har vært her på tre uker. *Hij zegt dat Jens hier (al) drie weken niet geweest is.*

Jeg synes at hun ikke kan ha gjort det. *Volgens mij kan ze het niet gedaan hebben.*

c. Wanneer "ikke" één bepaald onderdeel van een zin negatief maakt, dan staat het vóór dat bepaalde onderdeel:

Ikke alle fikk avisa i dag. *Niet iedereen kreeg vandaag de krant.*

7. De voegwoorden "for" ("want") en "fordi" ("omdat"):

"For" is een nevenschikkend voegwoord: het verbindt twee gelijkwaardige zinnen met elkaar. Voor "for" staat een komma.

Alle fikk en kopp kaffe, for det var kaldt. *Iedereen kreeg een kop koffie want het was koud.*

"Fordi" is een onderschikkend voegwoord: het verbindt een hoofdzin met een bijzin. Voor "fordi" staat normaal geen komma.

Alle fikk en kopp kaffe fordi det var kaldt. *Iedereen kreeg een kop koffie omdat het koud was.*

Normaal is er in het Noors (in tegenstelling tot het Nederlands) geen verschil qua zinsbouw, maar dat is wel het geval als één van de twee zinnen "ikke" bevat:

Jeg gikk til broren hennes, for hun var ikke hjemme. (twee hoofdzinnen) *Ik ging naar haar broer want zij was niet thuis.*

Jeg gikk til broren hennes fordi hun ikke var hjemme. (hoofdzin + bijzin) *Ik ging naar haar broer omdat zij niet thuis was.*

8. Zelfstandige naamwoorden

– De bepaalde vorm van "klær" ("kleren") is "klærne" ("de kleren") (vergelijk "et tre", "trær", "trærne")

Hvor kjøpte dere disse klærne?

Waar kochten jullie deze kleren?

– De bepaalde vorm enkelvoud van "sentrum" is "sentret"; de meervouden "sentre" (onbepaald" en "sentrene" (bepaald). Het Noors gebruikt vaak de onbepaalde vorm waar het Nederlands de bepaalde heeft:

Hotellet ligger i sentrum av Stockholm.

Het hotel ligt in het centrum van Stockholm.

Har du vært i sentrum av Oslo før?

Ben je voordien al in het centrum van Oslo geweest.

Vi spaserte til sentrum og spiste pizza.

We wandelden naar het centrum en aten pizza.

9. "Begge" ("beide") kan gevolgd worden door een zelfstandig naamwoord in de bepaalde of in de onbepaalde vorm. Wordt "begge" niet gevolgd door een zelfstandig naamwoord ("allebei"), dan wordt vaak "begge to" gebruikt:

Gebruik beide handen.

Bruk begge hender/hendene.

Ze kwamen allebei.

De kom begge to.

Oefeningen

Oefening 140

Vertaal

Zaterdag reden we naar een warenhuis in de stad om voedsel en kleding te kopen. Eerst gingen we naar het rayon voeding. We kochten zowel melk als boter, maar ook brood, groenten en fruit. We kochten ook frisdrank omdat we het graag gezellig hebben in het weekend met iets goeds. [in het weekend" komt achteraan]

Op 1 augustus verjaart mijn zoon.[vertaal: "eerste augustus heeft mijn zoon verjaardag"] Hij krijgt veel cadeaus. Hij zal ook een nieuwe trui krijgen, en we gingen naar de afdeling kleding om hem te kopen. Hij zag een trui die hij erg fijn vond. Hij was rood en niet goedkoop, maar ze beviel me ook. [vertaal "Ik hield er ook van"]

Mijn zoon probeerde de trui, en hij paste. Voor mezelf [twee woorden] kocht ik (een) nieuwe jurk. Ik vond hem goedkoop. We besloten om hem te nemen, en betaalden aan de kassa. We reden naar huis en waren blij en tevreden [1 woord] omdat we niet te veel hadden betaald.

Oefening 141

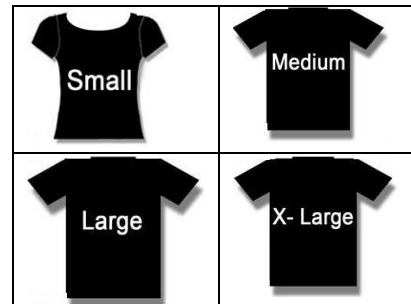
Vervang de cursieve woorden door hun tegengestelde.

1. Det var et *kejempesint* skjerf.
2. Melken skal bli *dyrere*.
3. Jeg *spurte* "Vil du ha den?" og hun _____ "Ja".
4. *Til å begynne med* sa han at han ikke visste det.
5. Han vil han den *store* sykkelen.
6. Dagen *før* var han ute sammen med noen venner.
7. Det var *varmt* i august.

Oefening 142

Vul aan

1. Trøya hadde _____ 14 år.
(zelfstandig naamwoord)

2. Vær så _____ og gi meg det.
(bijvoeglijk naamwoord)

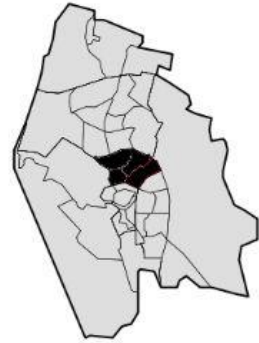
3. Er F-35 ikke _____ dyr?
(voorzetsel)

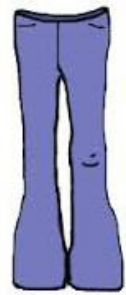
4. Hun ser seg i _____
(zelfstandig naamwoord)

5. Skolen ligger i byens _____
(zelfstandig naamwoord)

6. Jeg vil ha denne _____
(zelfstandig naamwoord)

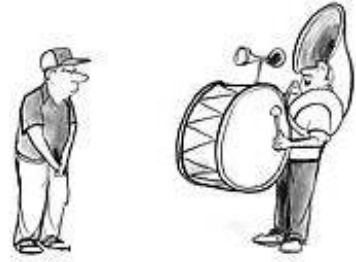
7. Jeg kjøpte disse klærne _____
(uitdrukking)

50%

8. Har du kjøpt _____ ?
(zelfstandig naamwoord)

9. Ikke _____, bare hør på musikken!
(werkwoord; gebiedende wijs)

Oefening 143

Zet ikke op de juiste plaats

- a. Jeg kan mye norsk.
- b. Jeg synes at han blir gammel.
- c. Han bor i Bergen nå.
- d. Prøv det!
- e. Han kunne kjøre til sentrum, for han hadde bil.
- f. Han kunne komme fordi han var i Trondheim.
- g. Jeg vet at han snakker med broren sin.
- h. Hun skal møte Mario, men han er der.
- i. Jeg går hjem for hun er her.
- k. Han kommer med kaffe, men ikke med melk.
- l. Er disse stoler dyre? Nei, de er dyre.
- m. Vi så én, men fire hunder!

Oefening 144

Zet de adjectieven in de correcte vorm

- a. Grønnsakene var _____ (billig)
- b. Den _____ (grønn) bilen er min.
- c. Blokken er _____. (høy)

- d. Du brukte et _____ (bra) ord.
- e. Vi så noen _____ (ny) hus og noen _____ (gammel) hus.
- f. Vi kjøpte et _____ (blå) skjerf.
- g. Vi snakket med noen _____ (fornøyd) gutter.
- h. Han bor i et _____ (liten) hus.
- i. Vi er _____ (fornøyd) med ham.
- j. Vi kjørte til et _____ (annen) varehus.
- l. Vi kjøpte det til _____ (halv) prisen.

Oefening 145

Gebruik *for*, *fordi* of *da*

- a. _____ han ble sint, kjørte jeg ham hjem.
- b. Jeg kjørte ham hjem, _____ han ble sint.
- c. De kom ikke _____ de var sinte.
- d. Vi var hjemme _____ han kom.
- e. Jeg gikk hjem _____ jeg ikke følte meg bra.
- f. Gutten maser, _____ han vil ikke hjem.

MAT (67), MIDDAGSMAT – GRØNNSAKER – FRUKT (68)

Woordenschat en uitspraak

et egg		een ei
syltetøy(et)		jam
ost(en)	[ust]	kaas
en pølse ^V		worst
saft(en)		vruchtensap
te(en)	[te:]	thee
middagsmat(en)		middageten <i>of</i> avondeten
kjøtt(et)	[çøt]	vlees
en kjøttkake		een gehaktbal
suppe(n)	[sūp]	soep
en fisk		een vis
en fiskekake ^V		een viskoekje
en fiskebolle	[-bol]	een visballetje
en potet	[pu'te:t]	een aardappel
en gulrot	[gūru:t]	een wortel
en hodekål	[hu:d ko:l]	een kool
en blomkål	[blomko:l]	een bloemkool
en agurk	[a'gūr̥k]	een augurk
en paprika		een paprika
en løk		een ui
et eple		een appel
en pære		een peer
en drue	[drū:]	een druif

Opmerking:

1. Voor vruchtensap wordt ook vaak "juice"[dsjū:s] gebruikt. Het wordt soms ook als "jus" [jū:s] gespeld.

2. "Fisk" kan zowel naar het dier als naar het voedsel verwijzen:

fisker i vannet

vissen in het water

Vi spiste fisk.

We aten vis.

3. "Fiskekaker" zijn eerder vierkant, "fiskeboller" eerder rond.

4. "Wortel" als onderdeel van een plant = "en rot" [ru:t]"

Grammatica

Het meervoud van "en rot" (zie opmerking 4 hierboven) is "røtter", en dus is het meervoud van "gulrøt" "gulrøtter".

Oefeningen

Oefening 146

Vertaal

a. Het vlees is groen! Eet het niet!

→ _____ er _____. _____ det!

b. De boter was geel

→ _____ var _____.

c. Jonacox is een nieuwe appel.

→ Jonacox er _____.

d. Ik kocht het beleg in de rayon voeding.

→ Jeg kjøpte _____.

e. Is een druif een fruitsoort?

→ Er en _____ en _____?

f. Ten slotte zagen we de kaas.

→ _____ vi _____.

g. In het weekend maken we het gezellig met goed eten.

→ I _____ vi _____ med _____.

h. Vrijdags eten we gewoonlijk vis.

→ På fredager _____ vi å spise _____.

i. Ik heb het heel erg naar mijn zin!

→ Jeg har det kjempe_____!

j. Geef me (asjeblikt) de bloemkolen.

→ Vær så _____ meg _____.

k. Die trui is maat L.

→ Denne _____ er _____ L.

l. Hij zeurt omdat hij visballetjes wil eten.

→ Han _____ han vil spise _____.

m. Ik kocht zowel een paprika als een ui.

→ Jeg kjøpte _____ en paprika og en _____.

n. Probeer een paar worteltjes te eten.

→ _____ å spise noen _____.

o. Wil je brood met jam?

→ Vil du ha _____ med _____?

p. We besloten om worsten te kopen.

→ Vi _____ oss for å kjøpe _____.

r. De broek past!

→ Buksa _____!

s. Wil je het grote of het kleine viskoekje? Ik wil ze allebei.

→ Vil du ha den _____ eller den store _____ Jeg vil ha _____.

Oefening 147

Zet onder iedere afbeelding het juiste woord:

PÅ BADETUR (69)

Woordenschat en uitspraak

på badetur		naar het strand
sol ^v (a/en)	[su:l]	zon
å skinne (I)	[ʃin]	schijnen (van de zon)
en strand ^v	[stran]	een strand
å bade (I)		(1) baden (2) zwemmen
å sole seg (I)	[su:l sei]	zonnebaden
å stupe(I)	[stū:p]	duiken
å svømme (II)		zwemmen
å plaske (I)		plonzen
å dukke ned i (I)	[dūk] of [duk]	duiken in

Grammatica

1. Het meervoud van "strand" is "strender"

Norges beste strender

de beste stranden van Noorwegen

2. "Gått" is het voltooid deelwoord van "å gå": å gå gikk [jik] gått:

Sola har gått ned.

De zon is neergegaan/neergedaald.

3. "kanskje" aan het begin van een zin kan inversie veroorzaken, d.w.z. het kan ervoor zorgen dat het vervoegd werkwoord voor het onderwerp komt. Het is echter gebruikelijker dat het onderwerp voor het vervoegd werkwoord blijft:

Kanskje han kommer til Norge.
o v ww

Misschien komt hij naar Noorwegen.
v ww o

Kanskje kommer han til Norge.
vww o

Misschien komt hij naar Noorwegen.

Oefeningen

Oefening 148

Zet voor iedere zin de woorden in de juiste volgorde; gebruik komma's waar nodig en een punt of een vraagteken op het einde

- a. Skogtrollet har bare fire hår lange
- b. Skogtrollet det er fordi ler ikke sint
- c. Skogtrollet har åtte bruker dem ikke men ører
- d. Skogtrollet hår grønne han ikke kan se som ører
- e. Jeg har noen blyanter brukt dem har ikke jeg men
- f. Har han bestemt du gjøre hva ikke kan
- g. de i kanskje kommer kveld
- h. Hun har appelsinene dine ikke spist

Oefening 149

Kies de juiste woorden

- a. Hunden snuser/snuter på alt.
- b. Vi skal til svømmerhallen. Blir/Kom dere med?
- c. Per bor i dette/disse huset sammen med mor og far.
- d. Alle samme/Alle sammen går på skolen.
- e. Hvor mange/mye blyanter har du?

f. Hvorfor/Hvorom drikker du saft?

g. Hvem sitter bak/bakk stola/stolen og maser/masser?

h. Bor du et et rekkehus eller i en alenebolig/enebolig?

i.

en blomkål/en blomstkål

j.

←---- en gulrot/en rot

PÅ BONDEGÅRDEN TIL ONKEL PETTER (70-71)

Woordenschat en uitspraak

en bondegård	[bun go:r]	een boerderij
et besøk		een bezoek
å være på besøk		op bezoek zijn
hos	[hus]	bij
et dyr		een dier
en ku ^v	[kū:]	een koe
høns		kippen
en gris		een varken
en hest		een paard
en katt		een kat
å få (+ werkwoord)		(hier:) mogen (+ werkwoord)
å bjeffe (I)		blaffen
hvis	[vis]	indien
ukjent	[ū:çent]	onbekend
ukjente	[ū:çent]	onbekenden
å få lov til å (+ werkwoord)	[lo:v]	mogen (+ werkwoord)
å ri(de)		rijden (op een dier)
å melke (I)		melken
et fjøs		een koeienstal
å komme på besøk til		op bezoek komen bij
et grisehus		een varkensstal
et hønsehus		een kippenhok
en stall		een stal
en låve		een hooischaar
en bru <i>of</i> en bro	[brū:] / [bru:]	een brug
en låvebru		<i>hellend vlak dat toegang tot de hooizolder verschafft</i>
en traktor	[-tur]	tractor
et våningshus		het woonhuis van een boerderij
et hundehus		een hondenhok
en kornåker		een korenakker

Opmerkingen

1. Niet vergeten: h+v aan het begin van een woord is [v]! Dus: hvis [vis] (tegen de normale regels in geen lange klinker)

2. "Er is" en "Er zijn" wordt vaak vertaald als "det er":

Det er pop-program på TV i kveld.

Er is vanavond een popprogramma op tv.

Det er hundene deres som bjeffer.

Het zijn hun honden die blaffen.

Alles hangt natuurlijk van de context af. Soms is een andere vertaling noodzakelijk of klinkt ze veel natuurlijker:

Det er sol ute.

Buiten schijnt de zon.

3. "Høns" is een meervoud.

een kip = 1. (= het dier) en hønev

2 (als voedsel voor mensen)) en kylling [çyli]

Hunden din spiste hønsene mine!

Je hond heeft mijn kippen opgegeten!

Høna eller egget? Hva kom først?

De kip of het ei? Wat kwam eerst?

De spiste kylling.

Ze aten kip.

Grammatica

1. Zelfstandige naamwoorden

a. De bepaalde vorm van "en ku" is in modern Noors zo goed als altijd "kua", ook al is "kuen" officieel toegelaten.

De meervouden zijn "kyr" [çū:r] ("koeien") en "kyrne" [çū:rn] ("de koeien"), maar "kuer" en "kuene" zijn ook toegelaten.

b. Zoals vroeger al aangeduid veranderen eenlettergrepige onzijdige woorden gewoonlijk niet in het onbepaald meervoud

et dyr een dier dyr dieren dyrene de dieren

Dat geldt ook voor samenstellingen waarvan het laatste deel een éénlettergrepig onzijdig woord is:

et hundebus een bondenbok hundebus bondenbokken

c. Er zijn ook meerlettergrepige onzijdige zelfstandige naamwoorden die in het onbepaald meervoud onveranderd blijven::

et besøk een besøk besøk besøken besøkene de besøken

d. De meervoudsvorm van sommige adjectieven kan gebruikt worden om een groep mensen die het kenmerk van dat adjectief hebben aan te duiden:

en ukjent mann
ukjente menn

een onbekende man
onbekende mannen

både kjente og ukjente
Jeg så ingen kjente.

zowel bekenden als onbekenden
Ik zal geen bekenden.

en ung man
unge menn

een jonge man
jonge mannen

De unge synes prisen er altfor høy.

De jongeren vinden dat de prijs te hoog is.

2. Het werkwoord "å få" kan heel wat verschillende betekenissen hebben:

A.

i) als zelfstandig werkwoord (met een lijdend voorwerp): "krijgen" (ook in "figuurlijke" zin; bijvoorbeeld "tandpijn", bezoek")

Ikke alle fikk avisa i dag.

Niet iedereen kreeg vandaag de krant.

ii) De constructies "få + lov + til å + infinitief"
"få + lov + å "
"kunne + onderwerp + få + infinitief"

betekenen "mogen":

Per får lov til å ri på besten.

Per mag met het paard rijden.

Får jeg lov å spørre hvorfor?

Mag ik vragen waarom?

Kan jeg få låne ballen din?

Mag ik je bal lenen?

B. als hulpwerkwoord (gecombineerd met één of meerdere werkwoorden):

α) gecombineerd met een infinitief zonder "å"

(i) "mogen"

Du får sitte her hvis du vil.

Je mag hier zitten als je wilt.

De hulpwerkwoorden "kunne" en "få" worden soms gecombineerd:

Kan jeg få se det?

Mag ik het zien?

(ii) "zullen"

Vi får se.

We zullen (wel) zien

(iii) "moeten"

Nå får du gjøre som jeg sier!

Nu moet je doen zoals ik zeg!

Ook in de imperatief:

Få se!

Laat zien!/toon!

(iv) "krijgen" in combinatie met werkwoorden zoals "se" og "høre"

Vi fikk se ikke én, men to hunder.

We kregen niet één, maar twee honden te zien.

β) gecombineerd met een voltooid deelwoord:

(i) "kunnen"

Jeg fikk ikke gjort det i dag.

Ik kon het vandaag niet doen

(ii) "worden"

Fikk du betalt for å gjøre det?

Werd je betaald om dat te doen?

C.

Daarnaast betekent "få" natuurlijk ook nog "weinig" als het voor een zelfstandig naamwoord staat.....:

få bester

weinig paarden

3. Het werkwoord "å ri(de)" is onregelmatig: red ridd

Hun red på elefanten.

Ze reed op de olifant.

Oefeningen

Oefening 150

Vertaal; gebruik een vorm van "å få"

a. Mag ik deze nemen?	_____denne?
b. Mocht je nu gaan?	_____ nå?
c. Gisteren kregen we nieuwe boeken.	_____
d. Je hebt veel gedaan in het weekend.	_____mye _____.
e. Mogen we vertrekken?	_____?
f. Mag ik betalen?	Kan _____?
g. Ik kreeg nieuwe vrienden.	_____.
h. Ik mocht die film niet zien.	_____den filmen.
i. We kregen te horen dat hij terug is.	_____.
j. Kan ik het boek terugkrijgen dat ik	_____?
j. Wie wacht krijgt [het] te zien.	Den som _____.
k. Mag ik binnenkomen?	_____?
l. Johanna heeft een nieuwe lerares	_____.

gekregen; ze heet Anna.

m. Het lukte me niet om die film _____ i dag.
vandaag te zien.

o. Mochten jullie daar vragen _____spørre om det?
over stellen?

Oefening 151

Welke dieren zitten in de roosters verborgen?

g	s	r	t
t	k	e	t
s	i	a	h

■	ø	u	h
d	n	■	h
n	u	s	k

JEG VIL BYGGE MEG EN GÅRD (72)

Woordenschat en uitspraak

å bygge (I of III)		bouwen
like ved		vlakbij
en gård	[go:r]	een boerderij
plass(en)		plaats (<i>hier in de betekenis "ruimte"</i>)
en eng ^v		een weide
en åker		een akker
en sau		een schaap
å stelle (II)		(<i>hier:</i>) verzorgen
et gjerde	[jær]	een omheining
sist	ten slotte	laatst
å male (II)		verven, schilderen
rødmalt		roodgeverfd
en trapp		een trap
en kvist		(<i>hier:</i>) een zolderkamer
en gås ^v		een gans
aller		aller- (<i>1 woord samen met het adjectief dat erop volgt</i>)
en stabbur		voorraadschuurtje (gewoonlijk) op paaltjes (<i>zie afbeelding</i>)
en rekke		een rij
full	[fū]	vol
å trenge (II)		nodig hebben
en pus		een poes
å fange (I)		vangen
en mus	[mū:s]	een muis
tett		dicht
tett ved		vlak bij (= like ved)
å ro (IV)		roeien
et garn		(<i>hier:</i>) net
en ruse		een fuik
å skaffe (I)		verkrijgen
rik [ri:k]		rijk

Opmerkingen

1. "Kvist" heeft naast de hierboven vermelde nog een tweede, meer gebruikte betekenis: "tak", "twijg":

Katten satt på kvisten.

De kat zat op de tak.

2.

en stabbur

3. "Pus" is een informeel woord voor "katt"; het wordt ook vaak gebruikt door kinderen:

Pus pus! Kom hit!

Poes poes! Kom hier!

Schrijf het niet met twee s'en zoals in het Engels.

4. "aller" (als een soort overtreffende trap) is in het Noors een afzonderlijk woord:

Det aller siste besøket

Het allerlaatse bezoek

5. Het werkwoord "ro" betekent "roeien"

De rodde båten over Kattegat.

Ze roeiden de boot over het Kattegat.

Het zelfstandig naamwoord "ro" betekent "rust":

Nå vil alle ha ro og god mat.

Nu wil iedereen rust en goed eten.

Het werkwoord "rusten" wordt in het Noors vetaald als "å hvile" (II)

Katten lå og hvilte bak gjerdet.

De kat lag achter de omheining te rusten.

6. We hebben "garn(et)" al ontmoet in een andere betekenis:

garn

et garn

Grammatica

1. Zelfstandige naamwoorden

a. Het meervoud van "en gås" is "gjess" [jes] gjessene [jes n]

gjess

b. Het meervoud van "åker" ("akker") is "åkre" of "åkrer"

Vi bor ikke langt fra noen store åkrer/åkre. We wonen niet ver van enkele grote akkers.

c. Het onbepaald meervoud van "mus" is "mus" ook al is het geen onzijdig woord. (zie #38)

Katten har fanget noen mus.

De kat heeft enkele muizen gevangen.

2. Werkwoorden

Zoals uit de zin hierboven blijkt is "å fange" in het Noors een zwak werkwoord.

3. Bijvoeglijke naamwoorden

Overzicht van de trappen van vergelijking:

stellende trap	vergrotende trap (= comparatief)	overtreffende trap (= superlatief)
varm (<i>warm</i>)	varmere (<i>warmer</i>)	varmest(e) (<i>warmst</i>)
fin (<i>mooi</i>)	finere (<i>mooier</i>)	finest(e) (<i>fineste</i>)

De comparatief heeft maar één vorm.

De vorm van de superlatief op –e wordt gebruikt voor een zelfstandig naamwoord.

Voorbeelden:

Natten var like varm som dagen.

De nacht was even warm als de dag.

Det var varmere enn i går.

Het was warmer dan gisteren.

Den dagen var varmest av alle.

Die dag was de warmste van allemaal.

Det var den varmeste dagen i månedene som gikk.

Het was de warmste dag van de voorbije maand.

*De siste 3 årene er de varmeste vi har hatt.
[dager]*

De jongste drie jaren zijn de warmste [jaren] die we gehad hebben.

maar

*Juli og august er varmest.
geen -e hier!*

Juli en augustus zijn het warmste.

En fin bil

een mooie auto

Denne bilen er finere enn bilen min.

Deze is mooier dan de mijne.

Jeg har den fineste bilen.

Ik heb de mooiste auto.

Er de dyreste bilene de fineste?

Zijn de duurste auto's de mooiste?

maar:

Jeg synes disse bilene er finest.

Ik vind deze auto's het mooist.

Opmerkingen

1. Adjectieven op –g krijgen –st (en niet –est) in de superlatief:

Eplene er billigst.

Appelen zijn het goedkoopst.

2. Een aantal bijvoeglijke naamwoorden hebben onregelmatige trappen van vergelijking

stellende trap	vergrotenende trap	overtreffende trap
gammel (oud)	eldre (ouder)	eldst (oudst)
stor (groot)	større (groter)	størst (grootst)
tung [u] (zwaar)	tyngre [y] (zwaarder)	tyngst [y] (zwaarst)
liten (klein)	mindre (kleiner)	minst (kleinst)
god (goed)	bedre [be:dr] (beter)	best (best)
lang (lang)	lengre (langer)	lengst (langst)

En bodekål er tyngre enn en gulrot.

Een kool is zwaarder dan een wortel

Er Ribery bedre enn Di María?

Is Ribery beter dan Di Maria?

Ook "mange", "mye", "få" en "lite" (strikt genomen geen bijvoeglijke naamwoorden) zijn onregelmatig:

mange (+ meervoud) (veel)	flere (meer)	flest (meest)
mye (+ enkelvoud) (veel)	mer (meer)	mest (meest)
få (+ meervoud) (weinig)	færre (minder)	færrest (minst)
lite (+ enkelvoud) (weinig)	mindre (minder)	minst (minst)

Jeg spiser mindre kjøtt.

Ik eet minder vlees.

Jeg spiser flere grønnsaker enn mannen min.

Ik eet meer groenten dan mijn man.

3. Er zijn bijvoeglijke naamwoorden die hun comparatief en superlatief vormen door "mer" en "mest" voor de stellende trap te plaatsen:

ukjent mer ukjent mest ukjent

Madrid er kanskje en av de mest ukjente store byene i Europa.

Madrid is misschien een van de minst gekende ("meest onbekende") grote steden van Europa

Dit is vooral het geval met "lange" bijvoeglijke naamwoorden.

4. In modern Noors staat een persoonlijk voornaamwoord na "enn" gewoonlijk in de niet-onderwerpsvorm:

Han er eldre enn meg.

Hij is ouder dan ik.

Oefeningen

Oefening 152

Vervolledig de zinnen

1.

		
kr. 130	kr. 90	kr. 100

a. dyr

Appelsinene er _____ eplene, men druene er _____

b. billig

Eplene er _____.

2.

a. gammel

Jens er _____ enn Rolf, men Jon er den _____.

b. ung

Jens er _____ enn Jon, men han er ikke like _____ som Rolf.

3.

a. liten

Ina er _____ Eni.

b. liten

Ana er den _____ av jentene.

4.

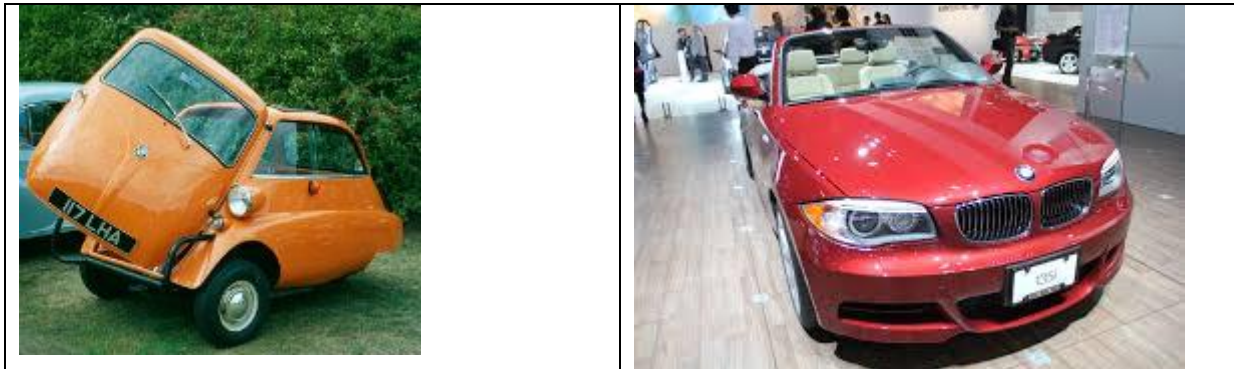
a. liten

Bergen og Bodø er begge _____ enn Oslo, og Bodø er den _____ av de tre byene.

b. stor

Oslo er _____ av de tre byene.

5.

a. tung

Den røde bilen er _____ enn den gule bilen.

b. billig/dyr

Den røde bilen er ikke så _____ den gule bilen, den er _____.

6.

		
jeg	du	han
kr 1000	kr 500	kr 1500

rik

a. Jeg er rikere enn _____.

b. Han er den _____ av oss tre.

7.

god

a. Var boka _____ enn filmen?

b. Nei, de var like _____.

8.

a. kort

Er det første tauet _____ enn det andre?

b. lang

Nei, der er _____.

Oefening 153

Vervolledig de zinnen met een woord dat het tegengestelde betekent:

a. Får dere mange oppgaver? Nei, vi får nokså ____ .

b. Er det flere elever nå? - Nei, det er ____ .

c. Var det få deltakere? - Nei, det var nokså ____ .

d. Har vi lite mat i huset? - Nei, vi har ganske ____ .

e. Har hun færre venner nå? - Nei, hun har ____ venner.

Oefening 154

Kies het juiste woord

a. I dag har vi _____ barn i skolen enn i går. (færre / mindre)

b. Nils liker ikke å lese. Han har lest _____ (færre / mindre) bøker enn de andre.

c. Vi har _____ (flere/mer) bøker enn dere.

d. Har du en _____ (lengere/lengre) linjal?

e. Han er _____ gammel som konen sin. (even/like)

Oefening 155

Vul het raster in. In de vetomlijnde kolom verschijnt een zin.

dicht								
akker								
verzorgen								
rij								
twijg								
schappen hebben = ... sauer								
plaats								
roeien								
roodgeverfd								
verven								
nodig hebben								
bouwen								
(dicht)bij								
weide								
boerderij								
aller-								
laatst								
vangen								
omheining								
net (<i>zelfstandig naamwoord</i>)								

I BARNEHAGEN (73)

Woordenschat en uitspraak

å dra til		gaan naar, trekken naar
særlig		vooral (<i>versterkend woord</i>)
en lek	[le:k]	(<i>hier:</i>) een speeltoestel
en huske	[ū]	een schommel
en sklie		een glijbaan
et klatrestativ		een klimtoren
en sandkasse		een zandbak
langt		(<i>hier:</i>) ver
å fiske (I)		vissen
å hente		(<i>hier:</i>) ophalen
å reise (II)		reizen, een reis maken

Opmerkingen

1. "Å hente" kan ook gewoon "halen" betekenen:

Kan du hente jakken min?

Kun je m'n jas halen?

2. "Hvor" kan verschillende betekenissen hebben:

→ vraagwoord: "waar"

Hvor ligger enga?

Waar ligt de weide?

→ vraagwoord: "waar ... naar toe" (soms gecombineerd met "hen" [he:n])

Hvor skal du?

Waar ga je naar toe?

→ als inleider van een bijzin: "waar"

Bli hvor du er!

Blijf waar je bent!

→ voor een adjectief: "hoe":

Hvor gammel er du?

Hoe oud ben je?

→ voor "mange en "mye" : "hoeveel":

Hvor mange bøker har du lest?

Hoeveel boeken heb je gelezen?

Hvor mye mat skal hundene ha?

Hoeveel eten moet de hond hebben?

Grammatica

1. Het werkwoord "å dra" is onregelmatig:

Vi dro til Roma.

We gingen / trokken naar Rome.

2. Het bijvoeglijk naamwoord "lang" betekent "lang"; het bijwoord "langt" betekent "ver":

Vi reiste langt.

We maakten een verre reis. ("We reisden ver.")

"Langt" is natuurlijk ook de onzijdige vorm van het bijvoeglijk naamwoord:

langt hår

lang haar

3. Herhaling:

Wanneer er een bijvoeglijk naamwoord (adjectief) voor het zelfstandig naamwoord staat, wordt er naast het achteraan aangehechte bepaalde lidwoord ook een bepaald lidwoord vooraan geplaatst: "den" voor mannelijke en vrouwelijke woorden, "det" voor onzijdige woorden, "de" voor meervouden:

den store mannen

de grote man

det røde huset

het rode huis

de store mennene

de grote mannen

de røde husene

de rode huizen

Oefeningen

Oefening 156

Welke dieren zitten er verborgen in het rooster? De grijze vakjes geven de beginletters aan.

s	å	u	g
m	s	a	s
p	u	u	s

Oefening 157

- a. Heb je postzegels nodig?
- b. De jongen zat op de omheining
- c. Is er plaats voor [til] mij?
- d. Hij stond vlakbij de trappen.
- e. Ze bouwen een nieuw huis.
- f. De muizen hebben mijn brood opgegeten.
- g. Roeide je ver?
- h. Ik zal Jens om drie uur ophalen.
- i. Heb je de tafel geleverd?
- j. Ik weet niet waar hij is.
- k. Hij bezit drie huizen in de stad.
- l. Hij zegt dat hij niet achter jou zat.
- k. Is dat je nieuwe fiets? Ik vind hem mooi.
- l. Hoeveel schapen zijn er in de wei?
- m. Ik moet naar huis. Tot ziens!
- o. Hoe ver is het naar de stad?
- p. Trokken jullie naar Oslo?

PAPEGØYEN TIL INGRID (74)

Woordenschat en uitspraak

en papegøye		een papegaai
en vinge		een vleugel
en stjert0	[æ]	een staart (<i>van een vogel</i>)
en telefon	[-fu:n]	een telefoon
å ringe (II)		rinkelen
hallo	[ha'lu:]	hallo
når		wanneer
et lam	[lam]	een lam
lenge		lang (<i>i.v.m. tijd</i>)

Opmerking

"Å lære" betekent zowel (a) "studeren" als (b) "onderwijs geven"

Vil du lære norsk?

Wil je Noors leren?

Hun vil lære ham å synge.

Ze wil hem leren zingen.

Grammatica

1. De bijwoorden "langt" en lengte

"Langt" betekent "ver" (afstand); "lengte" drukt een periode uit: "lang":

Du gikk altfor langt.

Je ging te ver. (ook figuurlijk)

Han ventet lengte.

Hij wachtte lang

!! De trappen van vergelijking van "lengte" zijn "lenger" en "lengst"

Vi har ventet lenger enn 6 måneder.

We hebben langer dan 6 maand gewacht.

2. De objectsvorm van het persoonlijk voornaamwoord "han" is "ham" of "han"; "ham" wordt meer gebruikt.

Jeg ser ham/han.

Ik zie hem.

3. De voegwoorden "når" en "da"

In combinatie met een verleden tijd verwijst "da" naar een eenmalige gebeurtenis, "når" naar iets wat verschillende keren gebeurde:

Da jeg kom hjem, var han ute.

Toen ik thuis kwam, was hij er niet.

Når Ingrid kom hjem fra skolen, snakket hun med papegøyen sin.

Wanneer Ingrid thuiskwam van school, praatte ze met haar papegaai.

Als vraagwoord wordt alleen "når" gebruikt:

Når kom du hjem?

Wanneer kwam je thuis?

Oefeningen

Oefening 158

Gebruik "da" of "når"

- _____ går du?
- Var han inne _____ du kom?
- _____ han ble sint gikk jeg hjem.
- Jeg snakket med ham, og _____ ble han glad.
- _____ gjør han det?
- _____ gjorde han det?
- _____ er det sol her? Fra morgen til kveld.
- Arne var 14, _____ han gikk ut av skolen.

Oefening 159

Gebruik "hit" of "her"

- Kom hun _____?
- Hun ser _____.
- _____ med papirene!

d. Er han _____?

Oefening 160

Gebruik "lang", "lange", "langt", "lenge", "lengre" of "lenger":

- a. Hvor _____ er veien?
- b. Vil du vente _____ enn til klokka 6?
- c. Hvor _____ er håret ditt?
- d. Må vi være her _____?
- e. Hvor _____ er broa?
- f. Jeg har en _____ vei å gå enn de andre.
- g. Hvor _____ ble du?
- h. Hvor _____ er turene deres?

Oefening 161

Skriv het correcte woord (met – indien nodig – het erbij horende onbepaald lidwoord) onder iedere afbeelding.

1.

**365 eller
366 dager**

__ å __

__ ø __

en v _____

2.

__ t __

20

t __

X

en s __

3.

en __

et se __

__ p __

4.

mandag
tuesday

tuesday
wednesday
____ day

en __

X

____ (voorzetsel)

INGRID ER SYK (74)

Woordenschat en uitspraak

trøtt <i>of</i> trett		moe
å tenke (II)		denken
en prikk		punt(je), een stip
en nattkjole	[natçu:l]	een nachtjapon
hel	[he:l]	heel
å ta av seg		uittrekken (<i>van kleren</i>)
sikker (på)		zeker (van)
røde hunder		rodehond
tid(en)	[ti:(d)]	(de) tijd
i den siste tida/tiden		de laatste tijd
farlig		gevaarlijk
nok	[nok]	(<i>bier:</i>) wel
ikke ... heller		ook niet
en rest		een rest
en uke ^v		een week
feber(en)		(de) koorts
til		(<i>bier:</i>) tot(dat)
vond	[vun]	pijnlijk
å ha vondt i	[vunt]	pijn hebben in/aan
gjøre vondt		pijn doen
en mage		buik <i>of</i> maag
en ste(i)n		een steen
å gnage (I of III)		knagen <i>of</i> kluiven

Opmerking

"Prikk" wordt ook gebruikt voor het puntje op de i, maar het leesteken heet in het Noors "et punktum" [pū (k)tūm].

Grammatica

1. Voor het adjectief "hel" valt het bepaald lidwoord weg, maar

* het adjectief wordt wel verbogen

* het aan het zelfstandig naamwoord aangehechte bepaald lidwoord blijft behouden:

bele ansiktet

het hele gezicht

Min datter har prikker over bele kroppen.

Mijn dochter heeft stippen over haar hele lichaam.

Hetzelfde geldt voor "halv"

halve landet

het halve land

Han spiste halve kaker.

Hij at de halve taart op.

2. "Kom + infinitief" wordt in het Noors gewoonlijk door twee nevenschikte infinitieven weergegeven:

Kom og se

Kom kijken

3. Als voorzetsel betekent "til" "naar" of "van"

De kjorte til Oslo.

Ze reden naar Oslo.

Dette var huset til Christopher Plantin.

Dit was het huis van C.P.

"Til" is echter niet alleen een voorzetsels maar ook een voegwoord en kan dus door een bijzin gevolgd worden:

Jeg venter på deg til du kommer

Ik wacht op je tot(dat) je komt

3. De negatieve tegenhanger van "også" is "ikke heller"

Jeg liker kaffe. Jeg liker te også.

Jeg liker heller ikke te.

of

Jeg liker ikke te heller.

Zoals uit het voorbeeld hierboven blijkt zijn er twee mogelijkheden:

→ "heller ikke" komt voor het lijdend voorwerp (of een ander zinsdeel)

of

→ "ikke" komt voor het lijdend voorwerp (of een ander zinsdeel); "heller" erna.

4. De werkwoorden "å ligge" en "å legge" worden vaak met elkaar verward:

→ "å ligge" betekent "liggen"; het is onovergankelijk (intransitief – heeft geen lijdend voorwerp); de onvoltooid verleden tijd is "lå" en het voltooid deelwoord "ligget":

Hunden lå i hagen min.

De hond lag in mijn tuin.

Hvor lenge har du ligget der?

Hoe lang heb je daar gelegen?

→ "å legge" betekent "leggen"; het is overgankelijk (transitief – heeft een lijdend voorwerp); het kan ook met "seg" gebruikt worden. De onvoltooid verleden tijd is "la" en het voltooid deelwoord "lagt":

Han la boka på bordet.

Hij legde het boek op de tafel.

Hvor har han lagt boka?

Waar heeft hij het boek gelegd?

Hun la seg klokka ti.

Ze ging om tien uur naar bed.

Har de lagt seg?

Zijn ze al naar bed?

5. De laatste zin van de tekst:

Hun måtte være hjemme til alle prikkene var borte, og hun ikke hadde feber mer.

Op het eerste gezicht staat "ikke" op de verkeerde plaats, maar dat is niet het geval. De volledige zin is eigenlijk:

Hun måtte være hjemme til alle prikkene var borte, og [til]hun ikke hadde feber mer.

De tweede zin is wel degelijk een bijzin en dus komt "ikke" voor het vervoegd werkwoord.

Vergelijk:

Jeg vet at han ikke har feber lenger.

Ik weet dat hij geen koorts meer heeft.

Oefeningen

Oefening 161

Schrijf het correcte woord onder iedere afbeelding

1.

å l _____

en l _____

k _____

2.

__ k ____

å h ____

fr ____

3.

for ____ og barn

rød, blå, gul
og hvit er ...

f ____

en ene ____

4.

å b ____

å b ____

et b ____

Oefening 162

Zet beide zinnen in de negatieve vorm:

- Heidi liker bananer. Hun liker appelsiner også.
- Kari liker grønne gensere. Hun liker blå gensere også.
- Otto kan snakke norsk. Han kan lese norsk også.
- Jonas har bil. Han har også sykkel.
- Markus kommer i kveld. Han kommer i morgen.
- Karsten kan synge. Han kan spille også.

g. Kåre spiller tennis. Han spiller fotball også.

Oefening 163

Gebruik de correcte vorm van "å ligge" of "å legge"

1. Hvor lenge har boka _____ der?
2. Av og til _____ han seg klokken elleve.
3. Katten har _____ seg i stolen.
4. A: "Hvor er du?" B: "Jeg _____ i sengen."
5. Kammen _____ i skuffen.
6. Hvem _____ boka på bordet?
7. Jeg åpnet døren og så ham _____ der.
8. Hvor har du _____ avisen?
9. Eplene _____ under treet.
10. A: "Ser du katten?" B: "Den _____ i hagen."
11. Kom og _____ deg her hos meg!
12. Jeg _____ i sengen da han kom.
13. Ikke _____ der og sov!
14. _____ deg i sengen!

Oefening 164

Zeg waar hij pijn heeft:

1. Han har vondt i _____

2. Han har vondt i _____

3. Han har vondt i _____

4. Han har vondt i _____

5. Han har vondt i _____

PÅ UNGDOMSKLUBB (76)

Woordenschat en uitspraak

ungdom(men)	[u dom]	jeugd
en klubb	[klüb]	een club
en ungdomsklubb		een jeugdclub
en dag		(<i>bier:</i>) op een dag
en rektor	[rektor]	een schoolhoofd
fra		(<i>bier:</i>) vanaf
neste		volgende
en klasse		een klas
å snakke om		praten over
å velge (mellom)		kiezen (tussen/uit)
å lage (I/III)		maken, vervaardigen
å lage mat		koken
å stelle (II)		(<i>bier:</i>) onderhouden (= "in goede staat houden")
sjakk		schaak
å forme (I)		(<i>bier:</i>) boetseren
leire(n)		klei
en avis ^v		een krant
bordtennis(en)		tafeltennis
en datamaskin	[-ma'ji:n]	een computer
siste		laatste
en time		(<i>bier:</i>)_een uur
å danse (I)		dansen

Opmerkingen

1. "koken" = "å lage mat" = "een maaltijd bereiden"
"å koke" [ku:k] (II) = "verhitten", "het kookpunt bereiken"

Vann koker på 100°

Water kookt op 100°.

2. Let op de spelling:

Det er tennisen vi er her for.

We zijn hier voor het tennis.

"Tennis" heeft maar één "s" op het einde; en de bepaalde vorm krijgt -en. Alleen woorden op -m kunnen die "m" verdubbelen wanneer die niet meer de laatste letter van het woord is. Dat is meer bepaald het geval wanneer er voor die -m een korte klinker staat. Aan het eind van een woord staat nooit een dubbele m.:

et klasserom

klasserommet

3. Overzicht rangtelwoorden: (zie ook # 59)

første	ellevte
annen, annet, andre (zie # 59)	tolvte
tredje	trettende
fjerde	fjortende
femte	femtende
sjette	sekstende [seisten]
sjuende/syvende	syttende
åttende	attende
niende	nittende
tiende	tyvende/tjuende

Let op het verschil tussen "åttende" ("achtste") en "attende" ("achttiende")

Grammatica

1. De combinatie "vervoegd werkwoord + på + at + bijzin" komt veel voor in het Noors:

Jeg ventet på at han skulle si noe. Ik verwachtte dat hij iets zou zeggen.

2. "Å velge" is een onregelmatig werkwoord: valgte valgt

Kona valgte fargen på bilen. *Mijn vrouw heeft de kleur van de auto gekozen.*

Hva har du valgt? *Wat heb je gekozen?*

3. "Sist" is een bijwoord:

Han kom sist av alle. *Hij kwam het laatst van allemaal.*

"Siste" is een bijvoeglijk naamwoord;

Han tok den siste bussen hjem. *Hij nam de laatste bus naar huis.*

Wanneer "siste" voor een zelfstandig naamwoord gebruikt wordt, valt het bepaald lidwoord dikwijls weg:

Den siste time får de lov til å danse. Het laatste uur mogen ze dansen.

Siste time blir det norsk. *Het laatste uur hebben we Noors.*

4. "neste" als bijvoeglijk naamwoord is onveranderlijk. Let op de uitdrukkingen "neste uke", "neste måned" "neste gang", "neste år", zonder bepaald lidwoord vooraan en achteraan:

Neste uke drar de til Kristiansand.

Volgende week vertrekken ze naar Kristiansand.

5. skulle

"Vi skal reise i morgen," sa de.

"We zullen morgen vertrekken," zeiden ze.

De sa at de skulle reise i morgen.

Ze zeiden dat ze morgen zouden vertrekken.

In de eerste zin wordt wat ze zeggen woordelijk weergegeven: directe rede.

In de tweede zin worden de woorden niet letterlijk in een bijzin weergegeven: indirevte rede. Als het werkwoord (hier: "sa") in de hoofdzin in de verleden tijd staat, moet in plaats van "skal" ook in de bijzin de verleden tijd worden gebruikt: "skulle".

Oefeningen

Oefening 165.

Vul de correcte vorm van de woorden tussen haakjes in

1. Har du _____ (vond) i _____ (hode)?
2. Han drakk _____ (hel) dagen.
3. Har du sett _____ (denne) kyrne?
4. Han spiste _____ (halv) frokosten sin.
5. Kom _____ spill fotball med oss!
6. Jeg _____ (legge) kammen i skuffen din.
7. Jeg _____ (velge) å ikke si noe
8. Han spurte om de _____ (skal) komme.
9. Han _____ (ta) av seg lua og la den på bordet.
10. De kommer den _____ (seks) mai.

Oefening 166

Gebruik in iedere zin het correcte woord in de juiste vorm

farlig feber hver lage neste sikker stelle trett uke velge

- a. Han var _____ etter fotballkampen.
- b. Hun har vondt i halsen og hun har også _____.
- c. Mange kvinner sier at de føler de må _____ mellom barn og jobb.
- d. *Neste* _____ blir det bedre.
- e. En _____ har sju dager.
- f. _____ elev har fått bøkene.
- g. Jeg har ikke tid: jeg må _____ hagen.
- h. Er du _____ på at du må betale?
- i. Er denne hunden _____?
- j. Mor har _____ en kake!!

HOBBY (77)

Woordenschat en uitspraak

en sport	[o]	een sport
en idrett	[i'dret]	een sport
fotball(en)	[fut-]	het voetbal (<i>het spel</i>); de voetbal (<i>het voorwerp</i>)
basketball(en)		het basketbal (<i>het spel</i>); de basketbal (<i>het voorwerp</i>)
håndball (en)	[honbal]	het handbal (<i>het spel</i>); de handbal (<i>het voorwerp</i>)
fridrett(en)		atletiek
svømming(en)		het zwemmen
en ski		een ski
et piano	[pia:nu]	een piano
en gitar	[gitar]	een gitaar
en tromme	[trum]	een trommel
en trompet	[trumpet]	een trompet
en fløyte		een fluit
en CD-plate		een cd
et glansbilde	[-bilde]	een prentje (<i>zie voorbeeld hieronder</i>)
en dukke	[u] of [ū]	een pop
en stjerne	[stjæ:rn]	een ster (<i>zowel in de betekenis "hemellichaam" als in de betekenis "beroemd persoon"</i>)
en popstjerne	[pop-]	een popster
en mynt		een munt
en kanin	[ka'ni:n]	een konijn
en dans		een dans
en diskusjon	[diskūsju:n]	een discussie
en kurs	[kū:]	een cursus

Opmerkingen

1. skiën = å gå på ski

2. gitar [gitar] is een uitzondering op de regel die zegt dat een "g" voor een "i" als [j] uitgesproken wordt.

3. glansbilder:

Het gaat hier over prentjes die verzameld kunnen worden.

Grammatica

1. Het onbepaald meertvoud van "ski" is "ski":

Hvor er mine ski?/Hvor er skiene mine? Waar zijn m'n ski's?

2. Een overzicht van de Noorse tijden:

infinitief	(I)(å) snakke (II)(å) dele (III) (å) bygge (IV)(å) ro (onregelmatig) (å) gå	spreken delen bouwen roeien gaan
gebiedende wijs/imperatief	snakk del bygg ro gå	sprek deel bouw roei ga
voltooid deelwoord	snakket delt bygd rodd gått	gesproken gedeeld gebouwd geroeid gegaan

onvoltooid tegenwoordige tijd	snakker deler bygger ror går	spreek, spreekt, spreken deel, deelt, delen bouw, bouwt, bouwen roei, roeit, roeien ga, gaat, gaan
voltooid tegenwoordige tijd	har snakket har delt har bygd har rodd har gått	heb, hebt, heeft, hebben gesproken heb, hebt, heeft, hebben gedeeld heb, hebt, heeft, hebben gebouwd heb, hebt, heeft, hebben geroeid ben, bent, is, zijn gegaan
onvoltooid verleden tijd	snakket delte bygde rodde gikk	sprak, spraken deelde, deelden bouwde, bouwden roeide, roeiden ging, gingen
voltooid verleden tijd	hadde snakket hadde delt hadde bygd hadde rodd hadde gått	had, hadden gesproken had, hadden gedeeld had, hadden gebouwd had, hadden geroeid was, waren gegaan
toekomstige tijd	skal, vil, kommer til å snakke skal, vil, kommer til å dele skal, vil, kommer til å bygge skal, vil, kommer til å ro skal, vil, kommer til å gå	zal, zullen spreken zal, zullen delen zal, zullen bouwen zal, zullen roeien zal, zullen gaan
voltooid toekomstige tijd	skal, vil ha snakket skal, vil ha delt skal, vil ha bygd skal, vil ha rodd skal, vil ha gått	zal, zullen gesproken hebben zal, zullen gedeeld hebben zal, zullen gebouwd hebben zal, zullen geroeid hebben zal, zullen gegaan zijn
onvoltooid verleden toekomstige tijd	skulle, ville snakke skulle, ville dele skulle, ville bygge skulle, ville ro skulle, ville gå	zou, zouden spreken zou, zouden delen zou, zouden bouwen zou, zouden roeien zou, zouden gaan
voltooid verleden toekomstige tijd	skulle, ville (ha) snakket skulle, ville (ha) delt skulle, ville (ha) bygd skulle, ville (ha) rodd skulle, ville (ha) gått	zou, zouden gesproken hebben zou, zouden gedeeld hebben zou, zouden gebouwd hebben zou, zouden geroeid hebben zou, zouden gegaan zijn

GEBIEDENDE WIJS (IMPERATIEF)

De gebiedende wijs wordt gevormd door de –e op het einde van de infinitief zonder å weg te laten. Staat er geen –e op het einde van de infinitief, dan is de gebiedende wijs gelijk aan de infinitief zonder å:

å bjeffe *(ikke) bjeff!* *blaffen* *blaf (niet)!*

å si *si det!* *zeggen* *zeg het!*

N.B

- van twee m'en blijft er in de imperatief maar één over:

å komme *kom hit!* *komen* *kom hier!*

Druk een bevel of een verzoek uit

Kom, så tar vi en kopp te.

Kom, laten we een kop drinken.

VOLTOOID DEELWOORD

→ groep I: infinitief zonder å + t : å snakke ► snakket (alle personen)

→ groep II: infinitief zonder å – e + t : å dele ► delte (alle personen)

→ groep III: infinitief zonder å – e + d : å bygge ► bygd (alle personen): een dubbele medeklinker voor de –e wordt tot een enkele gereduceerd

→ groep IV: infinitief zonder å + dd: å ro ► rodd

→ groep V: infinitief zonder å + onregelmatig: å gå ► gått

Tot groep I behoren vooral werkwoorden die in de infinitief twee medeklinkers voor de eind –e van de infinitief hebben

å bjeffe *bjeffet* *blaffen* *geblaft*

Eventueel mag voor deze groep ook –a in plaats van –et gebruikt worden: *bjeffa*

Tot groep II behoren vooral werkwoorden die maar één medeklinker voor de eind –e van de infinitief hebben:

å spise *spist* *eten* *gegeten*

Tot groep III behoren vooral werkwoorden die in de infinitief eindigen op een tweeklank + e, op –ge of op –ve:

å pleie *pleid* *gewoon zijn* [*geen voltooid deelwoord in het Ned.*]

å prove *provd* *proberen* *geprobeerd*

Tot groep IV behoren werkwoorden die in de infinitief eindigen op een beklemtoonde klinker:

å ro *rodd* *roeien* *geroeid*

Deze regels zijn niet altijd geldig; er zijn nogal wat uitzonderingen en dubbelvormen. Kijk in geval van twijfel op www.nob-ordbok.uio.no/perl/ordbok.cgi?

Tot groep V behoren alle werkwoorden die niet volgens één van de hierboven vermelde manier vervoegd worden:

å skrive *skrevet* *schrijven* *geschreven*

Een werkwoord dat onregelmatig is in het Nederlands is dat niet altijd in het Noors, en het omgekeerde geldt evenzeer. Raadpleeg in geval van twijfel www.nob-ordbok.uio.no/perl/ordbok.cgi?

—
- om voltooide tijden te vormen:

Har du snakket med dem? *Heb je met hem ~~ze~~ gesproken?*

- als bijvoeglijk naamwoord:

Han er en kjent TV stjerne. *Hij is een bekende televisiester.*

ONVOLTOOID TEGENWOORDIGE TIJD:

—
infinitief zonder å + r:

<i>Jeg bestemmer.</i>	<i>Ik beslis.</i>
<i>Du bor i byen.</i>	<i>Jij woont in de stad.</i>
<i>Hunden bjeffer</i>	<i>De hond blaft.</i>
<i>Vi deler eplene vi har.</i>	<i>We verdelen de appels die we hebben.</i>
<i>Dere drikker te.</i>	<i>Jullie drinken thee.</i>
<i>De kjøper mye kaffe.</i>	<i>Ze kopen veel koffie.</i>

Onregelmatig zijn:

- å gjøre → gjør:

Hva gjør dere her? *Wat doen jullie hier?*

- å si → sier:

Det er bra at du sier ja. *Goed dat je ja zegt.*

- å være → er:

Er han her? *Is hij hier?*

- å spørre → spør (korte klinker):

Hvorfor spør du?

Waarom vraag je dat?

- å vite → vet:

Vet dere det?

Weten jullie dat?

- å kunne → kan:

Kan de norske?

Kennen ze Noors?

- å måtte → må:

Jeg må dra nå.

Ik moet nu vertrekken.

- å ville → vil:

Hva vil de ha på brodet ditt?

Wat wil je op je brood?

- å skulle → skal:

Skal vi danse?

Zullen we dansen?

- å synes → syn(e)s

Hva synes du om det?

Wat vind je ervan?

De onvoltooid tegenwoordige tijd wordt gebruikt

→ Voor iets wat nu gebeurt:

Barnet sover.

Het kind slaapt.

Eventueel kan de duur benadrukt worden door combinaties met "sitter + og + 2de ott" of "ligger + og + 2de ott":

Han sitter og leser avisen.

Hij leest de krant/Hij is de krant aan het lezen.

→ Voor iets wat altijd waar is:

To og to er fire.

Twee en twee is vier.

→ Om een gewoonte uit te drukken:

Hver mandag lærer vi norsk.

Iedere maandag leren we Noors.

→ Om naar de toekomst te verwijzen. Gewoonlijk staat er dan een bijwoord van tijd of een bijwoordelijke bepaling van tijd in de zin:

Neste uke drar vi til Tromsø.

Volgende week vertrekken we naar Tromsø.

VOLTOOID TEGENWOORDIGE TIJD

har + voltooid deelwoord:

Jeg har vært i banken.

Ik ben in de bank geweest.

Har du betalt i kassen?

Heb je aan de kassa betaald?

Hun har ikke sendt en gave.

Ze heeft geen cadeau gestuurd.

Vi har drukket for mye kaffe.

We hebben te veel koffie gedronken.

Har dere kjøpt noe?

Hebben jullie iets gekocht.

De har bort ingenting.

Ze hebben niks geboord.

Opmerking:

Met een aantal werkwoorden ("å komme" bijvoorbeeld) kan ook het hulpwerkwoord "er" in plaats van "har" gebruikt worden. Dit is vooral het geval met werkwoorden die een beweging ("å komme") of een verandering uitdrukken ("å bli" in de betekenis "worden").

Er han kommer tilbake?

Is hij teruggekomen?

Hilde er blitt lærer.

H. is lerares geworden.

Let erop dat "å være" altijd met "har" gecombineerd wordt voor de vorming van de vtt::

Jeg har vært i Oslo.

Ik ben in Oslo geweest.

De vtt wordt gebruikt voor een handeling die in het verleden begint en nog doorloopt of in ieder geval een impact op het heden heeft.

Har du sovet godt?

Heb je goed geslapen?

Met een tijdsaanduiding die een nog niet afgesloten periode aanduidt wordt dus de vtt gebruikt:

I dag har jeg gjort mye.

Vandaag heb ik veel gedaan

Har du vært på ferie i år?

Bern je dit jaar met vakantie geweest?

Jeg har bodd tre år i Norge.

Ik woon al drie jaar in Noorwegen. (→ ik woon er nog altijd)

Han har allerede sovet i en time.

Hij slaapt al een uur.

ONVOLTOOID VERLEDEN TIJD

Voor de onvoltooid verleden tijd (ovt) gelden dezelfde vijf categorieën als voor de vorming van het voltooid deelwoord:

→ groep I: infinitief zonder å + t : å snakke ► snakket (alle personen)
(eventueel ook "snakka")

→ groep II: infinitief zonder å – e + te : å dele ► delte (alle personen)

→ groep III: infinitief zonder å - e + d : å bygge ► bygd (alle personen): een dubbele medeklinker voor de –e wordt tot een enkele gereduceerd

→ groep IV: infinitief zonder å + dde: å ro ► rodde

→ groep V: infinitief zonder å + onregelmatige vorm: å gå ► gått

Deze regels zijn niet altijd geldig; er zijn nogal wat uitzonderingen en dubbelvormen. Kijk in geval van twijfel op www.nob-ordbok.uio.no/perl/ordbok.cgi

Hier volgt een overzicht van de onregelmatige werkwoorden. Werkwoorden met een * voor de infinitief komen pas in de volgende lessen aan bod:

INFINITIEF	VERTALING	OVT	VD
* å be	vragen, verzoeken	ba(d) [ba(d)]	bedt
* å beholde	behouden	beholdt	beholdt
* å bite	bijten	bet [bet]	bitt

å bli	blijven <i>of</i> worden	ble	blitt
* å dette	vallen	datt	dettet
å dra	(ver)trekken	dro [u:]	dratt
å drikke	drinken	drakk	drukket [u]
å falle	vallen	falt	falt
* å finne	vinden	fant	funnet [ū]
* å fly	vliegen	fløy	fløyet
* å forstå	verstaan	forstod	forstått
* å fortsette	verder gaan	fortsatte	fortsatt
* å følge	volgen	fulgte [fūlt]	fulgt [fūlt]
å få	krijgen, mogen, moeten	fikk	fått
å gjøre	doen	gjorde [u]	gjort [u]
* å gråte	huilen, wenen	gråt	grått
å gå	gaan	gikk [jik]	gått
å ha	hebben	hadde	hatt
å henge	hangen (<i>intransitief</i>)	hang	hengt
å hete	heten	het(te)	hett
* å hjelpe	helpen	hjalp	hjulpet [u]
å komme	komen	kom	kommet
å kunne [ū]	kunnen	kunne	kunnet
* å late	laten	lot [lut]	latt
å le	lachen	lo [u]	ledd
å legge	leggen	la	lagt

å legge seg	naar bed gaan	la seg	lagt seg
å ligge	liggen	lå	ligget
å ri	rijden (op een dier)	red	ridd
å se	zien	så	sett
* å selge [sel]	verkopen	solgte [solte]	solgt [solt]
å sette seg	gaan zitten	satte seg	satt seg
å si	zeggen	sa	sagt
å sitte	zitten	satt	sittet
å skrive	schrijven	skrev	skrevet
å skulle [ū]	zullen	skulle	skullet
* å skvette til	opschrikken	skvatt til	skvettet til
* å slippe inn	binnenlaten	slapp in	sluppet inn [u]
å sove [o]	slapen	sov	sovet
* å springe	hollen, rennen	sprang	sprunget [u]
å spørre	vragen	spurte [ū]	spurt [ū]
* å stige	stijgen	steg	steget
* å stikke av	weglopen	stakk	stukket [u]
* å stryke	aaien	strøk	strøket
å stå	staan	stod [stu]	stått
å synes	van mening zijn, vinden	syntes	synes
å synge	zingen	sang	sunget [u]
å ta	nemen	tok [u]	tatt
å treffe	ontmoeten	traff	truffet [u]
* å trekke	trekken	trakk	trukket [u]

å velge	kiezen	valgte [valgte]	valgt [valgt]
å ville	willen <i>of</i> zullen	ville	villet
* å vinne	winnen	vant	vunnet [ū]
å vite	weten	visste	visst
å være	zijn	var [var]	vært

Een werkwoord dat onregelmatig is in het Nederlands is dat niet altijd in het Noors, en het omgekeerde geldt evenzeer. Raadpleeg in geval van twijfel www.nob-ordbok.uio.no/perl/ordbok.cgi?

→ De ovt wordt gebruikt om te verwijzen naar iets dat op een bepaald ogenblik in het verleden gebeurde. Heel vaak is er een bijwoord of een bijwoordelijke bijzin van tijd aanwezig:

Han var her i går.

Hij was hier gisteren/ is hier gisteren geweest.

In vraagzinnen over het verleden met "når" als vraagwoord wordt de ovt gebruikt:

Når kom du til Norge?

Wanneer ben je naar Noorwegen gekomen? Wanneer kwam je naar Noorwegen?

→ De ovt kan een gewoonte uit het verleden aanduiden:

Han gikk hver onsdag til svømmehallen.

Hij ging iedere dinsdag naar het zwembad.

→ De ovt kan ook gebruikt worden om een spontane reactie op iets wat net gebeurd is uit te drukken:

Dette var en god kopp kaffe!

Dit is een lekker kopje koffie.

Den nye jakken din var fin!

Wat een mooie nieuwe jas!

→ Let op met "hvor lenge" en "i + periode":

Hvor lenge har du vært i Norge?

Hoe lang ben je al in Noorwegen? (→ je bent er nog altijd)

Hvor lenge var du i Norge?

Hoe lang was je in Noorwegen? (→ vraagt naar een periode uit het verleden)

Hun har ventet i tre timer.

Ze wacht al drie uur. (→ ze wacht nog altijd)

Jeg ventet der i en og en halv time.

Ik heb daar anderhalf uur gewacht/ Ik wachtte daar anderhalf uur. (→ periode in het verleden; spreker wacht nu niet meer)

Oefeningen

Oefening 167

Gebruik de gebiedende wijs:

- a. _____ meg boka! (å vise)
- b. _____ fotballkampen! (å vinne)
- c. _____ en kjole! (å velge)
- d. Ikke _____ om det! (å snakke)
- e. _____ deg så fort du kan! (å gjemme)

Oefening 168

Gebruik het voltooid deelwoord van de werkwoorden tussen haakjes:

- a. Har du _____ (å kaste) ballen?
- b. Har du _____ (å klippe) håret hans?
- c. Har de _____ (å bo) her lenge?
- d. Har du _____ (å velge) dette?
- e. Har du _____ (å høre) hva jeg sa?
- f. Jeg har _____ (å få) en gave.
- g. Hvor mange biler har du _____ (å eie)?

Oefening 169

Vertaal:

- a. Waarover praten jullie?
- b. Ik moet met je praten.
- c. Ze eten bloemkool.
- d. Ik hoop dat ik niet moet staan op [på]de bus.
- e. Ze vindt dat hij te veel praat.
- f. Hoe lang [Hvor lang tid] is [å ta] het van Kragerø tot Oslo?
- g. Ze vraagt of het buiten koud is.
- h. Ik heb een nieuwe rok nodig.
- i. Wat zeggen ze?
- j. Open jij de deur?

Oefening 170

Gebruikt de v(oltooid) t(egenwoordige) t(ijd) van de werkwoorden om de zinnen te vervolledigen:

bo drikke få gjøre gå lese skrive snuse spille spise

- a. Heidi _____ noen bananer.
- b. _____ du _____ med denne pennen?
- c. Jeg _____ ikke _____ boka.
- d. _____ dere _____ brus?
- e. _____ de _____ leksene sine?
- f. Jeg _____ ikke _____ i dette huset.
- g. _____ du _____ på Sollia skole?
- h. Hunden _____ på katten.
- i. _____ du _____ lov til å gjøre det?

j. Vi _____ ikke _____ sjakk.

Oefening 171

Vertaal de zinnen; gebruik de onvoltooid verleden tijd (ovt):

- a. De leraar kwam binnen in het klaslokaal.
- b. "Waar is ze" vroeg de leraar.
- c. "Ze is niet hier" zeiden de leerlingen.
- d. Waarom dronk je water?
- e. Per reed op het paard.
- f. Was hij hier?
- g. Ingrid lachte toen ze het zag. (*vertaal: ze zag het*)
- h. Mama zat te schrijven.
- i. Wist je waar Heidi was?
- j. Vond je van niet dat de broeken even mooi waren? (*vertaal: waren even mooi*)
- j. Elke dag vertrok Morten naar (*vertaal: i*) de kleuterschool.
- k. We kregen bezoek.
- l. Ze kozen voor voetbal spelen.
- m. Hij floot en zong.
- n. Ze had rode puntjes op (Noors: "over") heel haar (*vertaal: het*) gezicht.
- o. Wat deed je gisteren?
- p. Ik ontmoette hem om negen uur.
- r. Ging (*vertaal: bleef*) je mee naar huis?
- s. Ze ging [om] acht uur naar bed.
- t. Eerst gingen ze naar de rayon voeding.

u. De rode jas hing in de kast.

v. Ze ging op de stoel zitten.

w. Ik kon niet antwoorden.

x. Hij sliep de hele nacht.

y. De boeken lagen in de kast.

z. Hij viel toen hij het boek wou nemen.

Oefening 172

In dit rooster zitten (horizontaal, vertikaal en diagonaal) 23 voltooide deelwoorden verborgen; de overblijvende vakjes vormen samen de naam van een bekende Noor.

D	R	U	K	K	E	T	R	O	S
R	F	T	R	U	F	F	E	T	I
A	Á	A	A	L	T	G	Á	T	T
T	T	T	L	G	S	J	D	A	T
T	T	T	A	T	A	O	M	U	E
V	A	L	G	T	G	R	N	L	T
I	D	B	L	I	T	T	I	E	S
S	K	R	E	V	E	T	E	D	N
S	T	Á	T	T	B	O	D	D	D
T	E	I	D	K	O	M	M	E	T

HERHALINGSOEFENINGEN

1. In welke woorden zit er een [u(:)]-klank?

onkel	mormor	borte	noe
ost	sentrum	kose	godt
super	blomkål	suppe	sol

2. Worden de kj- in "kjempefin" en in "kjøttkaker" op dezelfde manier uitgesproken?

3. Worden de k- in "ku" en "kyr" op dezelfde manier uitgesproken?

4. Zet in de onvoltooid verleden tijd:

a. Læreren kommer inn i rommet.	b. Hun går bort til vinduet.
c. Han prøver buksa.	d. De pleier å sitte her.
e. Vi tar bussen til sentrum.	

5. Vul aan

a. een leerling	en elev	b. een goede auto	en god bil
de leerling		de goede auto	
leerlingen		goede auto's	
de leerlingen		de goede auto's	
c. een lief meisje	en snill jente		
het lieve meisje			
lieve meisjes			
de lieve meisjes			

6. Vertaal

a. Wat vraagt hij?	j. Kom (eens) naar de hond kijken.
b. Doe dit nog een keer.	k. De nachtjapon paste precies.
c. Ze zit op een stoel.	l. Ze betaalden aan de kassa.
d. Jens is mijn grootvader.	m. We namen de bus naar huis.
e. Per heeft veel koeien en paarden maar slechts twee katten.	n. Hou je van atletiek?
f. Ze had puntjes over haar hele lichaam.	o. Plots hoorde ik een geluid.
g. We kochten de bananen aan halve prijs.	p. Ben je boos?
h. Ze zingen goed.	r. Waarom doe je zoiets?
i. Ik mocht de druiven opeten.	s. Ik at twee eieren.

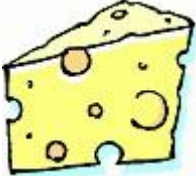

7. Kies het juiste woord

- a. Han går bort/borte til vinduet.
- b. Han var inne/inn i klasserommet.
- c. Er hun hjem/hjemme ?
- d. Vi gikk hjem/hjemme
- e. Det er mange/mye avdelinger i varehuset.
- f. Han sier at han ikke leser/leser ikke avisene.

- g. De gikk ned/nede på stranda for å bade.
- h. Han er i/på besøk hos onkelen sin.
- i. Papegøyen hadde lille/små vinger.
- j. Kom her/hit !
- k. Hun/Han er lærer.

8. Plaats het juiste woord (met het juiste onbepaald lidwoord) onder iedere tekening

avis brød datamaskin eple løk ost
 potet pølse syltetøy

9. Zet de letters van ieder woord in de juiste volgorde (de begin- en eindletter van ieder woord staan al op hun plaats)

- a. Vi kjptøe en bksue i beikktun.
- b. Jeg må osgå ha fkrut og gaeknnrsør.
- c. I heegln keosr de seg med noe ekrsta gdot.
- d. Jeg sentys at femlin var keefijmpn.
- e. Metan var bdåe bra og biillg.
- f. Kkkloa ni hevr dag darr mmaa og Jnes til det hitve hesut hovr selkon er.
- g. Det gøjr igeninntg at han ikke kemmor.

10. Verbind ieder woord uit de linkerkolom met het woord uit de rechterkolom dat er het best bij past.

hund	1		7	grønnsaker
høns	2			egg
fjøs	3			sykkel
båt	4			ku
ta av seg	5			mat
bukse	6			bjeffe
gulrot	7			uke
dag	8			ro
lage	9			størrelse
stelle	10			klær

Oplossingen

Oefening 131

Vul de ontbrekende woorden in:

1. Dag er Elines sønn.
2. Eline er Solveigs bestemor/farmor.
3. Solveig er Elines barnebarn.
4. Nora er Dags kone.
5. Kari er Dags svigermor.
6. Lars er Dags bror. Lars er Elines sønn.
7. Tine er Noras søster. Nora og Tine er søstre.
8. Tine er Solveigs tante.
9. Solveig er Leifs barnebarn.
10. Leif er Solveigs morfar.

Oefening 132

<u>enkeltvoud</u>	<u>onbepaald meervoud</u>	<u>bepaald meervoud</u>
en mor	mødre	mødrene
	besteforeldre	besteforeldrene
en bror	brødre	brødrene
en onkel	onkler	onklene
et barnebarn	barnebarn	barnebarna

Oefening 133

Geef voor iedere tekening het corresponderende Noorse woord:

1. falle
2. en vei
3. en elev
4. et klasserom
5. å komme inn
6. sint
7. lærere

Oefening 134

Kies het juiste bijwoord

- a. Hun går inn på en kafe.
- b. Hun sitter inne på kafeen.
- c. Er John inne? Ja, han har kommet inn.
- d. Er Sara inne? Nei, hun er ute. Når kommer hun hjem? Jeg vet ikke, men hun er hjemme i kveld.
- e. Han står ute i hagen.
- f. Hun er ikke her. Nå går jeg hjem.
- g. Barna mine er hjemme.
- h. Vi vil gå ut og leke ute.

- i. Klasserommet er oppe.
- j. Han falt ned i snøen.

Oefening 135

Vertaal

- a. Vi hørte en lyd.
- b. Bilene er borte.
- c. Ingen vet det.
- d. Plutselig begynte han å snakke.
- e. Hun falt over en grein.
- f. Han spiste ingenting, men drakk vann.
- g. Kom hit!
- h. Han leste boka/boken en gang til.
- i. Jeg vil ha det nå!
- j. Send meg en melding omkring klokka/klokken fire.
- k. Var du hjemme i går?
- l. Hun spør om det er kaldt ute.
- m. Hun sitter i skolegården.

Oefening 136

Meervouden

1. skruer	skruene
2. sko	skoene
3. øyne	øynene
4. spikrer	spikrene
5. føtter	føttene
6. sakser	saksene
7. tenner	tennene
8. lærere	lærerne

Oefening 137

Zet de zinnen in de onvoltooid verleden tijd:

- 1. Hvor bodde de?
- 2. Vi bestemte å vente
- 3. De brukte saksen.
- 4. Dusjet de?
- 5. Drakk de vann?
- 6. Hva het(te) den nye læreren?
- 7. Hun hoppet ut av bilen.
- 8. Vi brukte fem skruer.
- 9. Hvor hengte du hatten? ("hatten" = L.V.)
- 10. Lena kom fra England.
- 11. Hun hengte opp klær. ("klær" = L.V.)

12. Hun kastet ballen til deg.
13. Hammeren hang like bak deg.
14. Jeg gikk på badet.
15. Vi valgte deg.

Oefening 138

Kies het juiste woorden uit de lijst:

1. Jeg gikk bort til huset som vennen min hadde bodd i.
2. Han satt inni huset sitt.
3. Bilen var på vei tilbake til Oslo.
4. Si det en gang til.
5. Jeg har ikke spist noe slikt!
6. Ikke se dit!
7. Kom hit med saken!
8. Hun satt på en benk i parken.
9. Hun hang i ribbeveggen sammen med noen andre jenter i gymsalen. (*geen L.V.*)

Oefening 139

Kies de juiste vertaling voor ieder werkwoord:

1. kaste = gooien
2. brett = dienblad
3. time = les *of* uur
4. bak = achter
5. fjerde = vierde

Oefening 140

Vertaal

Lørdag kjørte vi til et varehus i byen for å kjøpe mat og klær. Først gikk vi til matavdelingen. Vi kjøpte både melk og smør, men også brød, frukt og grønnsaker. Vi kjøpte også brus fordi vi liker å kose oss med noe godt i helgen.

Første august har sønnen min bursdag. Han får mange gaver. Han vil også få en ny genser, og vi gikk til klesavdelingen for å kjøpe den. Han så en genser som han syntes var kjempefin / som han likte veldig godt. Den var rød og ikke billig, men jeg likte den også.

Sønnen min prøvde genseren, og den passet. Til meg selv kjøpte jeg (en) ny kjole. Jeg syntes den var billig. Vi bestemte oss for å ta den også, og betalte i kassen. Vi kjørte hjem igjen og var glad fordi vi ikke hadde betalt altfor mye.

Oefening 141

Vervang de cursieve woorden door hun tegengestelde.

1. Det var et *stygt* skjerf.

2. Melken skal bli *billigere*.
3. Jeg spurte "Vil du ha den?" og hun *svarte* "Ja".
4. *Til slutt* sa han at han ikke visste det.
5. Han vil han den *lille* sykkelen.
6. Dagen *etter* var han ute sammen med noen venner.
7. Det var *kaldt* i august.

Oefening 142

Vul aan

1. Trøya hadde *størrelsen* 14 år.
2. Vær så *snull* og gi meg det.
3. Er F-35 ikke *altfor* dyr?
4. Hun ser seg i *speilet*.
5. Skolen ligger i byens *sentrum*.
6. Jeg vil ha denne buksen/buksa.
7. Jeg kjøpte disse klærne *til halve prisen*.
8. Har du kjøpt *pålegg*?
9. Ikke *mas*, bare hør på musikken!

Oefening 143

Zet ikke op de juiste plaats

- a. Jeg kan *ikke* mye norsk.
- b. Jeg synes *ikke* at han blir gammel/Jeg synes at han ikke blir gammel..
- c. Han bor *ikke* i Bergen nå.
- d. *Ikke* prøv det!
- e. Han kunne *ikke* kjøre til sentrum, for han hadde ikke bil. (*nevenschikking*)
- f. Han kunne *ikke* komme fordi han var i Trondheim./ Han kunne *ikke* komme fordi han *ikke* var i Trondheim./ Han kunne komme fordi han *ikke* var i Trondheim.
(*betekenisverschillen!*)
- g. Jeg vet at han *ikke* snakker med broren sin.
- h. Hun skal møte Mario, men han er *ikke* der.
- i. Jeg går hjem for hun er *ikke* her./ Jeg går ikke hjem for hun er her. (*betekenisverschil!*)
- k. Han kommer med kaffe, men *ikke* med melk. / Han kommer *ikke* med kaffe, men med melk.
- l. Er disse stoler dyre? Nei, de er *ikke* dyre.
- m. Vi så *ikke* én, men fire hunder! (*maakt het woordje "én" negatief*)

Oefening 144

Zet de adjectieven in de correcte vorm

- a. Grønnsakene var *billige*.
- b. Den *grønne* bilen er min.

- c. Blokken er *høy*.
- d. Du brukte et *bra* ord.
- e. Vi så noen *nye* og noen *gamle* hus.
- f. Vi kjøpte et *blått* skjerf.
- g. Vi snakket med noen *fornøyde* gutter.
- h. Han bor i et *lite* hus.
- i. Vi er *fornøyd(e)* med ham.
- j. Vi kjørte til et *annet* varehus.
- l. Vi kjøpte det til *halve* prisen.

Oefening 145

Gebruik *for*, *fordi* of *da*

- a. *Da* han ble sint, kjørte jeg ham hjem.
- b. Jeg kjørte ham hjem, *for* han ble sint. (*met "da han ble sint" geen komma*)
- c. De kom ikke *fordi* de var sinte. (*geen komma vóór "fordi"*)
- d. Vi var hjemme *da* han kom.
- e. Jeg gikk hjem *fordi* jeg ikke følte meg bra.
- f. Gutten maser, *for* han vil ikke hjem. (*maser fordi han ikke vil hjem*)

Oefening 146

Vertaal

- a. Het vlees is groen! Eet het niet!
→ *Kjøttet er grønt! Ikke spis det!*
- b. De boter was geel.
→ *Smøret var gult.*
- c. Jonacox is een heel nieuwe appel.
→ *Jonacox er et nytt eple.*
- d. Ik kocht het beleg in de rayon voeding.
→ *Jeg kjøpte pålegget i matavdelingen.*
- e. Is een druif een fruitsoort?
→ *Er en drue en frukt?*
- f. Ten slotte zagen we de kaas.
→ *Til slutt så vi osten.*
- g. In het weekend maken we het gezellig met goed eten.
→ *I helgen koser vi oss med god mat.*
- h. Vrijdags eten we gewoonlijk vis.
→ *På fredager pleier vi å spise fisk.*
- i. Ik heb het heel erg naar mijn zin!
→ *Jeg har det kjempefint! (1 woord)*

- j. Geef me (asjeblik) de bloemkolen.
→ Vær så *snill* og gi meg *blomkålene*.
- k. Die trui is maat L.
→ Denne *genseren* er *størrelse* L.
- l. Hij zeurt omdat hij visballetjes wil eten.
→ Han *maser* fordi han vil spise *fiskeboller*.
- m. Ik kocht zowel een paprika als een ui.
→ Jeg kjøpte *både* en paprika og en *løk*.
- n. Probeer een paar worteltjes te eten.
→ *Prøv* å spise noen *gulrotter*.
- o. Wil je brood met jam?
→ Vil du ha *brød* med *syltetøy*?
- p. We besloten om worsten te kopen.
→ Vi *bestemte* oss for å kjøpe *pølser*.
- r. De broek past!
→ Buksa *passer*!
- s. Wil je het grote of het kleine viskoekje? Ik wil ze allebei.
→ Vil du ha den *lille* eller den store *fiskekaka/fiskekaken*? Jeg vil ha *begge deler*?

Oefening 147

Zet onder iedere afbeelding het juiste woord:

en pære	en hodekål	poteter
suppe	te	egg

Oefening 148

Zet voor iedere zin de woorden in de juiste volgorde; gebruik komma's waar nodig en een punt of een vraagteken op het einde

- a. Skogtrollet har bare fire lange hår.
- b. Skogtrollet ler ikke fordi det er sint. of Skogtrollet ler fordi det er ikke sint.
- c. Skogtrollet har åtte ører, men bruker dem ikke.
- d. Skogtrollet hår grønne ører som han ikke kan se. (in een *bijzin* komt "ikke" voor de *werkwoordsgroep*)
- e. Jeg har noen blyanter, men jeg har ikke brukt dem. (twee *hoofdzitten*,; let op de *komma* voor "men"; in een *hoofdzin* komt "ikke" tussen na het *vervoegde* *werkwoord* en voor de rest van de *werkwoordsgroep*)
- f. Har han bestemt hva du ikke kan gjøre? (in een *bijzin* komt "ikke" vóór de *volledige* *werkwoordsgroep*)

- g. De kommer kanskje i kveld. of Kanskje kommer de i kveld of Kanskje de kommer i kveld.
- h. Hun har ikke spist appelsinene dine. (Let op de bepaalde vorm "appelsinene: het bezittelijk voornaamwoord moet dus na het zelfstandig naamwoord staan)

Oefening 149

Kies de juiste woorden

- a. Hunden snuser på alt. ("snuter" is het meervoud van "en snute": een snuit)
- b. Vi skal til svømmerhallen. Blir dere med? ("kom" is een verleden tijd)
- c. Per bor i dette huset sammen med mor og far. ("disse" wordt voor een meervoud gebruikt)
- d. Alle sammen går på skolen. ("alle samme" betekent ""allemaal dezelfde" zoals in "De har alle samme lærer": "Ze hebben allemaal dezelfde leraar.")
- e. Hvor mange blyanter har du? ("mye" komt voor een enkelvoud)
- f. Hvorfor drikker du saft? ("hvorum" is verouderd – en betekent trouwens "waarover")
- g. Hvem sitter bak stolen og maser? ("en bakke" is "een (gewoonlijk kleine) bak"; "en stol" kan niet vrouwelijk zijn; "masser" is het meervoud van "en masse": "een massa")
- h. Bor du et et rekkehus eller i en enebolig? (het andere woord bestaat niet)
- i. blomkål (het andere woord bestaat niet)
- j. rot (dit is duidelijk geen "plant van de schermbloemenfamilie die voornamelijk of uitsluitend om de eetbare wortel gekweekt wordt")

Oefening 150

Vertaal; gebruik een vorm van "å få"

a. Mag ik deze nemen?	Får jeg ta denne?
b. Mocht je nu gaan?	Fikk du gå nå?
c. Gisteren kregen we nieuwe boeken.	I går fikk vi nye bøker. (of: Vi fikk nye bøker i går)
d. Je hebt veel gedaan in het weekend.	Du fikk gjort mye i helgen.
e. Mogen we vertrekken?	Får vi gå?
f. Mag ik betalen?	Kan jeg få betale?
g. Ik kreeg nieuwe vrienden.	Jeg fikk nye venner.
h. Ik mocht die film niet zien.	Jeg fikk ikke se den filmen.
i. We kregen te horen dat hij terug is.	Vi fikk høre at han er tilbake.
j. Kan ik het boek terugkrijgen dat ik je geleend heb?	Kan jeg få tilbake boka (som) jeg lånte deg?
j. Wie wacht krijgt het te zien.	Den som venter, får se.
k. Mag ik binnenkomen?	Får jeg komme inn?
l. Johanna heeft een nieuwe lerares gekregen; ze heet Anna.	Johanna har fått (en) ny lærer; hun heter Anna.
m. Het lukte me niet om die film vandaag te zien.	Jeg fikk ikke sett den filmen i dag.
o. Mochten jullie daar vragen over	Fikk dere lov til å spørre om det?

stellen?

Oefening 151

Welke dieren zitten in de roosters verborgen?

hest	hund
katt	ku
gris	høns

Oefening 152

Vervolledig de zinnen

- Appelsinene er *dyrere enn* eplene, men druene er *dyrest*.
 - Eplene er *billigst*.
- Jens er *eldre enn* Rolf, men Jon er den *eldste*.
 - Jens er *yngrer enn* Jon, men han er ikke like *ung* som Rolf.
- Ina er *mindre enn* Eni.
 - Ana er den *minste* av jentene.
- Bergen og Bodø er begge *mindre enn* Oslo, og Bodø er den *minste* av de tre byene.
 - Oslo er *den største/ størst* av de tre byene.
- Den røde bilen er *tyngre enn* den gule bilen.
 - Den røde bilen er ikke like *billig som* den gule bilen, den er *dyrere*.
- Jeg er rikere enn *deg*.
 - Han er den *rikeste* av oss tre.
- Var boka *bedre enn* filmen?
 - Nei, de var like *gode*.
- Er det første tauet *kortere enn* det andre?
 - Nei, det er *lengre*.

Oefening 153

Vervolledig de zinnen met een woord dat het tegengestelde betekent:

- Får dere mange oppgaver? Nei, vi får nok så *få*.
- Er det flere elever nå? - Nei, det er *færre*.

- c. Var det få deltakere? - Nei, det var nokså *mange*.
 d. Har vi lite mat i huset? - Nei, vi har ganske *mye*.
 e. Har hun færre venner nå? - Nei, hun har *flere* venner.

Oefening 154

Kies het juiste woord

- a. I dag har vi *færre* barn i skolen enn i går.
 b. Nils liker ikke å lese. Han har lest *færre* bøker enn de andre.
 c. Vi har *flere* bøker enn dere.
 d. Har du en *lengre* linjal?
 e. Han er *like* gammel som konen sin. (even/like)

Oefening 155

Vul het raster in. In de vetomlijnde kolom verschijnt een zin.

dicht				T	E	T	T
akker		Á	K	E	R		
verzorgen			S	T	E	L	L
rij				R	E	K	K
twijg	K	V	I	S	T		
schappen hebben = ... sauer					H	A	
plaats			P	L	A	S	S
roeien					R	O	
roodgeverfd		R	Ø	D	M	A	L
verven				M	A	L	E
nodig hebben		T	R	E	N	G	E
bouwen			B	Y	G	G	E
(dicht)bij				V	E	D	

weide		E	N	G			
boerderij		G	Á	R	D		
aller-	A	L	L	E	R		
laatst			S	I	S	T	
vangen		F	A	N	G	E	
omheining		G	J	E	R	D	E
net		G	A	R	N		

Oefening 156

Welke dieren zitten er verborgen in het rooster? De grijze vakjes geven de beginletters aan.

sau mus pus gås

Oefening 157

- Heb je postzegels nodig?
- De jongen zat op de omheining.
- Is er plaats voor mij?
- Hij stond vlakbij de trappen.
- Ze bouwen een nieuw huis.
- De muizen hebben mijn brood opgegeten.
- Roeide je ver?
- Ik zal Jens om drie uur ophalen.
- Heb je de tafel geveerd?
- Ik weet niet waar hij is.
- Hij bezit drie huizen in de stad.
- Hij zegt dat hij niet achter jou zat.
- Is dat je nieuwe fiets? Ik vind hem mooi.

- Hoeveel schapen zijn er in de wei?
- Ik moet naar huis. Tot ziens!
- Hoe ver is het naar de stad?
- Trokken jullie naar Oslo?

Trenger du frimerker?
 Gutten satt på gjerdet.
 Er det plass til meg?
 Han stod like ved trappen.
 De bygger et nytt hus.
 Musene har spist brødet mitt.
 Rodde du langt?
 Jeg skal hente Jens klokka 3.
 Har du malt bordet?
 Jeg vet ikke hvor han er.
 Han eier tre hus i byen.
 Han sier at han ikke satt bak deg.
 Er det den nye sykkelen din? /Er
 det din nye sykkel. Jeg synes (at)
 den er fin.
 Hvor mange sauer er det i enga?
 Jeg må hjem. Ha det!
 Hvor langt er det til byen?
 Dro dere til Oslo?

Oefening 158

Gebruik "da" of "når"

- a. Når går du? (*geen verleden tijd*)
- b. Var han inne *da* du kom?
- c. *Da* han ble sint gikk jeg hjem.
- d. Jeg snakket med ham, og *da* ble han glad.
- e. Når gjør han det?
- f. Når gjorde han det? (*vraagwoord*)
- g. Når er det sol her? Fra morgen til kveld.
- h. Arne var 14, *da* han gikk ut av skolen.

Oefening 159

Gebruik "hit" of "her"

- a. Kom hun *hit*?
- b. Hun ser *hit*.
- c. *Hit* med papirene!
- d. Er han *her*?

a, b, c beveging; d plaats

Oefening 160

Gebruik "lang", "lange", "langt", "lenge", "lengre" of "lenger":

- a. Hvor *lang* er veien? (*bijvoeglijk naamwoord*)
- b. Vil du vente *lenger* enn til klokka 6? (*bijwoord, comparatief*)
- c. Hvor *langt* er håret ditt? (*adjectief*)
- d. Må vi være her *lenge*? (*bijwoord van tijd*)
- e. Hvor *lang* er broa?
- f. Jeg har en *lengre* vei å gå enn de andre. (*adjectief vomparatief*)
- g. Hvor *lenge* ble du? (*bijwoord van tijd*)
- h. Hvor *lange* er turene deres? (*bijvoeglijke naamwoord*)

Oefening 161

Schrijf het correcte woord onder iedere afbeelding

1.	et år	et øye	en veske
2.	en tå	tjue/tyve	en stjert
3.	en skuff	et selskap	en pølse

4. onsdag en nakke mellom

Oefening 161

1.	å lytte	en lege	kyr/kuer
2.	et kinn	å hilse	frokost
3.	foreldre	farger	en enebolig
4.	å bygge	å bjeffe	et bad

Oefening 162

- Heidi liker ikke bananer. Hun liker ikke appelsiner heller/Hun liker heller ikke pærer.
- Kari liker ikke grønne gensere. Hun liker heller ikke blå gensere/Hun liker ikke blå gensere heller.
- Otto kan ikke snakke norsk. Han kan heller ikke lese norsk. Han kan ikke lese norsk heller.
- Jonas har ikke bil. Han har heller ikke sykkel/ Han har ikke sykkel heller.
- Markus kommer ikke i kveld. Han kommer heller ikke i morgen/ Han kommer ikke i morgen heller.
- Karsten kan ikke synge. Han kan ikke spille heller. Han kan heller ikke spille.
- Kåre spiller ikke tennis. Han spiller ikke fotball heller/Han spiller heller ikke fotball

Oefening 163

Gebruik de correcte vorm van "å ligge" of "å legge"

- Hvor lenge har boka *ligget* der?
- Av og til *legger/ la han* seg klokken elleve.
- Katten har *lagt* seg i stolen.
- A: "Hvor er du?" B: "Jeg *ligger* i sengen."
- Kammen *ligger/ lå* i skuffen.
- Hvem *la* boka på bordet?
- Jeg åpnet døren og så ham *ligge* der.
- Hvor har du *lagt* avisen?
- Eplene *lå/ ligger* under treet.
- A: "Ser du katten?" B: "Den *ligger* i hagen."
- Kom og *legg* deg her hos meg!
- Jeg *lå* i sengen da han kom.
- Ikke *ligg* der og sov!
- Legg* deg i sengen!

Oefening 164

Zeg waar hij pijn heeft:

1. Han har vondt i *ryggen*.
2. Han har vondt i *magen*.
3. Han har vondt i *halsen*.
4. Han har vondt i *hodet*.
5. Han har vondt i *kneet*.

Oefening 165.

Vul de correcte vorm van de woorden tussen haakjes in

1. Har du *vondt* i *hodet*?
2. Han drakk *hele* dagen.
3. Har du sett *disse* kyrne?
4. Han spiste *halve* frokosten sin.
5. Kom *og* spill fotball med oss!
6. Jeg *la* kammen i skuffen din.
7. Jeg *velger/valgte* å ikke si noe
8. Han spurte om de *skulle* komme.
9. Han *tok* av seg lua og la den på bordet.
10. De kommer den *sjette* mai.

Oefening 166

Gebruik in iedere zin het correcte woord in de juiste vorm

- a. Han vare *trett* etter fotballkampen.
- b. Hun har vondt i halsen og hun har også *feber*.
- c. Mange kvinner sier at de føler de må *velge* mellom barn og jobb.
- d. *Neste* år blir det bedre.
- e. En *uke* har sju dager.
- f. *Hver* elev har fått bøkene.
- g. Jeg har ikke tid: jeg må *stelle* hagen.
- h. Er du *sikker* på at du må betale?
- i. Er denne hunden *farlig*?
- j. Mor har *laget/lagd* en kake!!

Oefening 167

Gebruik de gebiedende wijs:

- a. *Vis* meg boka!
- b. *Vinn* fotballkampen! (*dubbele medeklinker beholden*)
- c. *Velg* en kjole!
- d. Ikke *snakk* om det!
- e. *Gjem* deg så fort du kan! (*dubbele m van de infinitief wordt één m*)

Oefening 168

Gebruik het voltooid deelwoord van de werkwoorden tussen haakjes:

- a. Har du *kastet* ballen?
- b. Har du *klippet* håret hans?
- c. Har de *bodd* her lenge?
- d. Har du *valgt* dette? (*onregelmatig werkwoord*)
- e. Har du *hørt* hva jeg sa?
- f. Jeg har *fått* en gave. (*onregelmatig werkwoord*)
- g. Hvor mange biler har du *eid*?

Oefening 169

Vertaal:

a. Waarover praten jullie?	Hva snakker dere om?
b. Ik moet met je praten.	Jeg må snakke med deg.
c. Ze eten bloemkool.	De spiser blomkål.
d. Ik hoop dat ik niet moet staan op de bus.	Jeg håper at jeg ikke må stå på bussen
e. Ze vindt dat hij te veel praat.	Hun syn(e)s at han snakker for mye.
f. Hoe lang is het van Kragerø tot Oslo?	Hvor lang tid tar det fra Kragerø til Oslo?
g. Ze vraagt of het buiten koud is.	Hun spør om det er kaldt ute.
h. Ik heb een nieuwe rok nodig.	Jeg trenger et nytt skjørt.
i. Wat zeggen ze?	Hva sier de?
j. Open jij de deur?	Åpner du døren/døra?

Oefening 170

Gebruikt de v(oltooid) t(egenwoordige) t(ijd) van de werkwoorden om de zinnen te vervolledigen:

- a. Heidi *har spist* noen bananer.
- b. *Har* du *skrevet* med denne pennen?
- c. Jeg *har* ikke *lest* boka.
- d. *Har* dere *drukke*t brus?
- e. *Har* de *gjort* leksene sine?
- f. Jeg *har* ikke *bodd* i dette huset.
- g. *Har* du *gått* på Sollia skole?
- h. Hunden *har snust* på katten.
- i. *Har* du *fått* lov til å gjøre det?
- j. Vi *har* ikke *spilt* sjakk.

Oefening 171

Vertaal de zinnen; gebruik de onvoltooid verleden tijd (ovt):

- a. De leraar kwam binnen in het klaslokaal.
Læreren kom inn i klasserommet.
- b. "Waar is ze" vroeg de leraar.
"Hvor er hun?" spurte læreren
- c. "Ze is niet hier" zeiden de leerlingen.
"Hun er ikke her" sa elevene.
- d. Waarom dronk je water?
Hvorfor drakk du vann?
- e. Per reed op het paard.
Per red på hesten.
- f. Was hij hier?
Var han her?
- g. Ingrid lachte toen ze het zag.
Ingrid lo da hun så det.
- h. Mama zat te schrijven.
Mor satt og skrev.
- i. Wist je waar Heidi was?
Visste du hvor Heidi var?

j. Vond je niet dat de broeken even mooi waren?
Syntes du ikke at buksene var like fine?

j. Elke dag vertrok Morten naar de kleuterschoool.
Hver dag dro Morten i barnehagen.

k. We kregen bezoek.
Vi fikk besøk.

l. Ze kozen voor voetbal spelen.
De valgte å spille fotball.

m. Hij floot en zong.
Han plystret og sang.

n. Ze had rode puntjes over heel haar (*vertaal: het*) gezicht.
Hun hadde røde prikker over hele ansiktet.

o. Wat deed je gisteren?
Hva gjorde du i går?

p. Ik ontmoette hem om negen uur.
Jeg traff ham klokken ni.

r. Ging je mee naar huis?
Ble du med hjem?

s. Ze ging [om] acht uur naar bed.
Hun la seg klokka åtte.

t. Eerst gingen ze naar de rayon voeding.
Først gikk de til matavdelingen.

u. De rode jas hing in de kast.
Den røde jakken heng i skapet.

v. Ze ging op de stoel zitten.
Hun satte seg på stolen.

w. Ik kon niet antwoorden.
Jeg kunne ikke svare.

x. Hij sliep de hele nacht.
Han sov hele natta/natten.

y. De boeken lagen in de kast.
Bøkene lå i skapet.

z. Hij viel toen hij het boek wou nemen.
 Han falt da han ville ta boka.

Oefening 172

Horizontaal

D	R	U	K	K	E	T			
		T	R	U	F	F	E	T	
						G	Å	T	T
V	A	L	G	T					
		B	L	I	T	T			
S	K	R	E	V	E	T			
S	T	Å	T	T	B	O	D	D	
	E	I	D	K	O	M	M	E	T

Vertikaal

D									S
R	F	T							I
A	Å	A				G			T
T	T	T			S	J			T
T	T	T			A	O			E
V					G	R		L	T
I					T	T		E	
S								D	
S								D	
T									

diagonaal

	F								
		A			T				
			L	G					
			A	T					
		L				R			
							I		
								D	
									D

Samengevat

D	R	U	K	K	E	T	R	O	S
R	F	T	R	U	F	F	E	T	I
A	Å	A	A	L	T	G	Å	T	T
T	T	T	L	G	S	J	D	A	T
T	T	T	A	T	A	O	M	U	E
V	A	L	G	T	G	R	N	L	T
I	D	B	L	I	T	T	I	E	S
S	K	R	E	V	E	T	E	D	N
S	T	Å	T	T	B	O	D	D	D
T	E	I	D	K	O	M	M	E	T

Roald Amundsen (1872-1928) bereikte als eerste de Zuidpool.

HERHALINGSOEFENINGEN

1. In welke woorden zit er een [u(:)]-klank?

onkel

mormor

borte

noe

ost

sentrum

kose

godt

super

blomkål

suppe

sol

2. Wordt de kj- in "kjempetin" en in "kjøttkaker" op dezelfde manier uitgesproken?
ja

3. Wordt de k- in "ku" en "kyr" op dezelfde manier uitgesproken?
nee: [kū:] [çy:r]

4. Zet in de onvoltooid verleden tijd:

- a. Læreren kom inn i rommet.
- b. Hun gikk bort til vinduet.
- c. Han prøvde buksa..
- d. De pleide å sitte her. (*"å pleie": alleen III, niet I*)
- e. Vi tok bussen til sentrum.

5. Vul aan

a.	een leerling	en elev	b.	een goede auto	en god bil
	de leerling	eleven		de goede auto	den gode bilen
	leerlingen	elever		goede auto's	gode biler
	de leerlingen	elevene		de goede auto's	de gode bilene
c.	een lief meisje	en snill jente			
	het lieve meisje	den snille			
		jenta			
	lieve meisjes	snille jenter			
	de lieve meisjes	de snille			
		jentene			

6. Vertaal

- a. Hva spør han? b. Gjør dette en gang til. c. Hun sitter på en stol. d. Jens er min bestefar (of meer specifiek: "morfar" of "farfar") e. Per har mange kyr/kuer og hester, men bare to katter. f. Hun hadde prikker over hele kroppen. g. We kjøpte bananene til halve prisen. h. De synger godt. i. Jeg fikk lov til å spise druene. j. Kom og se på hunden. k. Nattkjolen passet akkurat. l. De betalte i kassen. m. Vi tok bussen hjem. n. Liker du friidrett? o. Plutselig hørte jeg en lyd. p. Er du sint? r. Hvorfor gjør du noe slikt? s. Jeg spiste to egg.

7. Kies het juiste woord

- a. Han går bort til vinduet. b. Han var inne i klasserommet. c. Er hun hjemme? d. Vi gikk hjem. e. Det er mange avdelinger i varehuset. f. Han sier at han ikke leser avisene. g. De gikk ned på stranda for å bade. h. Han er på besøk hos onkelen sin. i. Papegøyen hadde små vinger. j. Kom hit! k. Hun/Han er lærer. (allebei mogelijk)

8. Plaats het juiste woord (met het juiste onbepaald lidwoord) onder iedere tekening

		
en ost	en løk	et eple
		
et brød	syltetøy(et)	en avis
		
en pølse	en datamaskin	en potet

9. Zet de letters van ieder woord in de juiste volgorde (de begin- en eindletter van ieder woord staan al op hun plaats)

a. Vi kjøpte en bukse i butikken. b. Jeg må også ha frukt og grønnsaker. c. I helgen koser de seg med noe ekstra godt. d. Jeg syntes at filmen var kjempefin. e. Maten var både bra og billig. f. Klokka ni hver dag drar mamma og Jens til det hvite huset hvor skolen er. g. Det gjør ingenting at han ikke kommer.

10. Verbind ieder woord uit de linkerkolom met het woord uit de rechterkolom dat er het best bij past.

hund	1	7	grønnsaker
høns	2	2	egg
fjøs	3	10	sykkel
båt	4	3	ku
ta av seg	5	9	mat
bukse	6	1	bjeffe
gulrot	7	8	uke
dag	8	4	ro
lage	9	6	størrelse
stelle	10	5	klær

De foto's bij oefening 132 komen van

- <http://www.flickr.com/photos/khym54/4657135303/in/photostream/>
- <http://www.flickr.com/photos/pomomama/4575403623/>
- [http://commons.wikimedia.org/wiki/File:The_Stenmark_Brothers_\(8694688359\).jpg](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:The_Stenmark_Brothers_(8694688359).jpg)
- <http://www.flickr.com/photos/mazakar/2288712011/in/photostream/>
- http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Mujaddid_%26_Lubna_Ijaz_with_their_grandchildren_Summer_1991.png

De foto bij oefening 133 komt van

- <https://www.flickr.com/photos/communitiesuk/5240862547/in/photostream/>